

Foto J. B.

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

LI. LETNIK

ŠT. 3

JUNIJ 1968

M. Gaspari

Skupščina Zveze lovskih organizacij Jugoslavije

Dne 9. 3. 1968 je v Beogradu zasedala skupščina Zveze lovskih organizacij Jugoslavije (ZLOJ), na kateri je sodelovalo 54 delegatov republiških lovskih zvez, 1 delegat Lovno-šumskega gazdinstva »Jelen« in 6 delegatov avtonomnih pokrajin Kosova in Metohije ter Vojvodine. Lovsko zvezo Slovenije so zastopali na njenem zadnjem občnem zboru izvoljeni delegati: Franjo Bulc, Miloš Kelih, Jože Kuntarič, Rado Pehaček, Tine Remškar. Iz objektivnih razlogov so od prejšnje skupščine namesto treh let minila skoraj štiri. Medtem je bil namreč leta 1964 v Novem Sadu prvi jugoslovanski sejem lova in ribolova. Istega leta je bila tudi mednarodna lovska razstava v Firencah, na kateri je Jugoslavija uspešno nastopila. L. 1965 je bil v Jugoslaviji — v Beogradu in Ljubljani — VII. mednarodni kongres znanstvenikov s področja lovstva. Medtem so bili sprejeti tudi jugoslovanski temeljni lovski zakon in republiški lovski zakoni. Pri vsem tem je bila Zveza lovskih organizacij oziroma njen izvršni odbor močno angažiran. Razen tega je bila še vrsta drugih nalog, ki jih je izvršni odbor ZLOJ reševal na svojih 23 sejah.

Splošna ocena delegatov na skupščini je bila, da so se lovske organizacije zelo prizadevale izvršiti

naloge, ki jih je postavila zadnja skupščina ZLOJ in da so bili pri tem doseženi vidni uspehi. Ostalo pa je še vedno več nerešenih zadev in na rešitev čakajo še tudi nova vprašanja.

Stalež nekaterih vrst divjadi ni zadovoljiv, medtem pa vse bolj narašča izkoriščanje lovišč. Zato se še ob tako skrbnem odnosu do divjadi ne moremo zadovoljevati samo s naravno reprodukcijo, ampak se moramo bolj kot doslej orientirati na umetno vzrejo divjadi, primerno določenim loviščem. Prihaja v poštev posebno gojitev fazanov, jerebic in divjih rac. Ponekod je zelo upadel stalež zajcev. Potrebno je raziskati vzroke in podvzeti določene ukrepe, da se stanje popravi. Intenzivni razvoj kmetijstva in gozdarstva ter dinamični družbeni razvoj sploh porajajo v lovstvu nove probleme, ki jih na star način, oprt na naravno reprodukcijo, ne moremo več reševati. Nujno je treba krepiti raziskovalno delo v lovstvu na strokovnih in znanstvenih osnovah ter vztrajno iskati v jugoslovanskih okvirih pot bodočega razvoja lovstva.

Več delegatov je razpravljalo o temeljnem zakonu o lovstvu ter z njim v zvezi predlagalo odpravo določenih pomanjkljivosti. Predsednik LZS Rado Pehaček je v razpravi med drugim poudaril, da je napaka zveznega zakona predvsem v tem, da se preveč v detajlih ukvarja z določenimi zadevami, ki bi spadale vsekakor v kompetenco republiških lovskih zakonov; temeljni lovski zakon bi torej moral biti le okvirni. — Sicer pa je skupščina glede temeljnega zakona sprejela naslednje stališče: Dosedanje izvajanje temeljnega zakona o lovstvu je znatno prispevalo k ureditvi poslovanja lovske organizacije in krepitvi njene materialne osnove in družbene vloge. Vendar pa so bili medtem na nekaterih področjih ob izvajanju zakona določeni pojavi v škodo interesov lovske organizacije. Pri nadaljnjem izvajanju zakona, posebno pri reševanju odnosov občinska skupščina — lovsko društvo — delovna organizacija — lovsko društvo itd., je potrebno polno razumevanje in konzultiranje vseh zainteresiranih činiteljev. Predsedstvo je bilo pooblašeno, da na nivoju federacije, kolikor meni za potrebno, predlaga nove predpise za boljšo ureditev te zadeve.

Na skupščini je bilo tudi poudarjeno, da je bilo skladno z novim zakonom o orožju izdanih veliko dovoljenj za posest lovskega orožja tudi osebam, ki niso člani lovske organizacije in da večje število teh nezakonito lovi in povzroča škodo v loviščih. Na ta način se je število divjih lovcev povečalo. Dosedanji ukrepi za preprečevanje divjega lova niso bili dovolj učinkoviti. Zato naj bodo lovske organizacije v bodoče aktivnejše in naj si skupno z družbenimi organi v okviru občine ali republike prizadevajo divji lov preprečiti ali vsaj zmanjšati.

Vidni so uspehi na področju mednarodnega sodelovanja. Jugoslovanski zastopniki so v zadnjih

štirih letih sodelovali na treh sestankih Mednarodnega lovskega sveta (CIC), kjer so med drugim predlagali spremembo njegovega statuta.

Februarja 1966 je bila v Budimpešti konferenca o lovstvu vzhodnoevropskih držav. Na njej so sodelovali predstavniki lovstva Sovjetske zveze, Madžarske, Poljske, Češkoslovaške, Vzhodne Nemčije, Bolgarije in Jugoslavije. Izostala je samo Romunija, z opravičilom, da je prepozno dobila vabilo. Na tej konferenci so bila predavanja o zaščiti ptic selivk, ki preletavajo ozemlje držav udeleženk, še poseben poudarek pri tem je bil na zaščiti kljunača. Jugoslovanski predstavnik je v posebnem referatu govoril o mednarodnih odnosih v lovstvu. Kot prvi vidni rezultat tega referata je bilo včlanjenje Madžarske, Češkoslovaške in Poljske v Mednarodni lovski svet. Kakor kaže, se bodo v kratkem vključile tudi Sovjetska zveza, Bolgarija in Vz. Nemčija; Romunija in Jugoslavija sta članici CIC že od konca vojne.

V več ozirih je bila koristna tudi izmenjava delegacij z Madžarsko, Češkoslovaško in Romunijo. Dosedanji predsednik ZLOJ Rudi Petovar je na skupščini poročal tudi o sodelovanju z avstrijsko lovsko organizacijo. V začetku letošnjega leta je bil na Dunaju podpisan dogovor avstrijske in jugoslovanske lovske zveze. Ob tej priložnosti so Avstrijci tudi predlagali sodelovanje vseh dežel donavskega bazena kot tudi nekaterih drugih evropskih dežel. Znano je, da je bil ta avstrijski predlog 19. aprila letos že tudi realiziran — z ustanovitvijo Združenja lovskih zvez podonav-

skih držav, katere podpredsednik je tudi Rado Pehaček.

Med svojimi zaključki je skupščina ZLOJ podčrtala nadaljnjo potrebo za sodelovanje v Mednarodnem lovskem svetu, na mednarodnih kongresih, simpozijih in drugih lovskih zborovanjih, razvijajoč pri tem razne oblike sodelovanja z vsemi tujimi lovskimi organizacijami, poslužujoč se pri tem tudi njihovih izkušenj ter uspehov.

Diskutanti na skupščini so precej časa posvetili tudi lovskemu turizmu. Prav tako je bil temu vprašanju odmerjen tudi dobršen del prostora v poročilu za skupščino. Na sejah izvršnega odbora ZLOJ in komisije za lovski turizem je bil nekajkrat kot posebna točka dnevnega reda tudi cenik za lov inozemskih turistov v naših loviščih. Izvršni odbor ZLOJ se je odločil, da v bodoče — nekoč je bilo to sicer koristno — ne bo več predpisoval enotnih cen za vso državo. Pri tem je namreč važno dejstvo, da ima vsaka lovška organizacija kot upravitelj lovišča sama pravico določati cene. Bile so pripombe, da je naša divjad v primerjavi s češko, bolgarsko, madžarsko in romunsko predraga. To drži le za oddaljenejšje predele naše države, ne pa na primer za Slovenijo in velik del Hrvatske. Vsekakor je točno, da je z ozirom na uspešno propagando, tako na mednarodni razstavi v Firencah kot tudi na sejmu lova in ribolova v Novem Sadu, lovski turizem v Jugoslaviji na splošno v porastu, četudi v nekaterih predelih nazaduje. To je razvidno iz naslednje tabele:

Petletni pregled pridobljenih deviz iz lovskega turizma

Naslov organizacije	ZDA dolarji				
	1963	1964	1965	1966	1967
LŠG »Jelen«	179 000	219 400	219 100	210 317	203 204
»Generalturist«	45 000	100 000	110 000	234 949	312 440
Lovska zveza Hrvatske	141 634	174 605	1 793	656	6 400
Lovska zveza Srbije	54 756	54 850	51 950	63 131	25 000
Lov. gaz. Sarajevo	25 598	32 432	39 842	41 715	30 050
»Kvarner ekspres«	114 664	112 261	127 152	—	—
»Lovec« — Zagreb	131 566	149 640	158 911	225 000	285 000
Lovska zveza Slovenije	75 503	137 988	178 260	388 276	432 150
»Putnik«, Beograd	8 000	20 000	25 000	40 000	42 000
Lovska zveza Makedonije	258	2 000	2 209	1 923	—
Lovska zveza Črne gore	753	514	1 184	—	—
Lovska zadruga Vojvodine	—	—	—	—	116 000
Skupaj	779 083	1 005 743	923 064	1 211 098	1 446 918

Podčrtati je treba, da so prikazana sredstva pridobljena v lovskih kot gospodarskih organizacijah in da bo treba proučiti vprašanje lovskega turizma zlasti v določenih predelih Srbije, še posebno pa Makedonije, kjer se turizem pred-

vsem zaradi oddaljenosti od zainteresiranih držav ne more prav razviti.

Skupščina je osvojila stališče, da je treba posvečati več pozornosti krepitevi materialne osnove vsake organizacije kot važnemu pogoju za uspeš-

no lovsko gospodarjenje. V tem smislu je treba čim ekonomičneje razpolagati z divjadjo kot družbeno lastnino in pri prodaji žive ali uplenjene divjadi paziti, da to ne bi bilo v škodo osnovnemu, razplodnemu staležu. Vsak prekomerni lov, do česar je ponekod privedla dirka za devizami, onemogoča načrtno gojitev, kar ni v skladu s pravilnim lovskim gospodarjenjem niti z zakonskimi predpisi.

Po statističnih podatkih je število članov v merilu Jugoslavije v zadnjih štirih letih v neznatnem porastu (v Sloveniji nasprotno!). Dejstvo je, da se že z ozirom na težke osnovne pogoje (draga lovska oprema) zlasti mnogo mlajših ljudi ne more udeleževati v lovski organizaciji. Zaprake pa često večja še napačen odnos do spre-

jemanja mladine, ki naj bi pomladila lovske vrste. Prav mladina bi pri varstvu, vzreji in prehranjevanju divjadi lahko mnogo doprinesla. Mladini je torej treba dati pogoje, da kot lovci postanejo prijatelji divjadi in narave sploh, ter da jutri kot dobri upravljalci prevzamejo na svoja ramena glavno breme lovstva. Zato naj lovska društva, kjer je ta problem, korigirajo svojo politiko do sprejemanja članov in zlasti mladim ljudem omogočijo vstop v lovske vrste. Leta 1964 je bilo v Jugoslaviji včlanjenih 106 155 lovcev, leta 1965 — 112 480, 1966 — 113 616, 1967 115 269. To pomeni, da je število lovcev v Jugoslaviji v štirih letih poraslo le za okoli 9 000, ali povprečno 2250 na leto, kar je le nekaj nad 2 %.

Lovske zveze, društva in člani v SFRJ v lovskem letu 1967/68

Socialistične republike	Republiške lovske zveze	Pokrajinske lovske zveze	Področne lovske zveze	Občinske lovske zveze	Lovska društva	Člani
Srbija	1	2	—	112	695	43 324
Hrvatska	1	—	1	85	683	27 742
Slovenija*	1	—	16	—	377	12 893
BiH	1	—	3	—	138	13 442
Makedonija	1	—	—	—	63	10 138
Črna gora	1	—	—	—	38	2 730
SFRJ	6	2	21	197	1994	115 269

* Se ni upoštevano včlanjenje LZ Prekmurje v LZS itd.

V koledarskem letu 1967 je bil proračun ZLOJ realiziran z 212 935,89 din dohodkov in 104 186,55 din izdatkov. Saldo 108 749,34 din se prenese kot dohodek v proračun za leto 1968, ki predvideva 233 500 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Glavni dohodek v tekočem koledarskem letu je članarina, v višini 110 000 din. Med izdatki je kot članarina Mednarodnemu lovskemu svetu planiranih 7500 (N) din, za propagando pa 50 000 din; skupščina se je namreč odločila, da izda almanah mednarodne lovske razstave in lovskih filmov v Novem Sadu. V razpravi o financiranju Lovske zveze Jugoslavije v letu 1968 (ime Savez lovaških organizacij Jugoslavije je bilo s sprejetjem novega statuta na tej skupščini spremenjeno v Lovački savez Jugoslavije) je bil sprejet sklep o prenehanju veljavnosti sklepa skupščine ZLOJ, z dne 19. 12. 1959, po katerem so bile vse republiške lovske zveze dolžne odvajati ZLOJ 1 % od vrednosti uplenjene divjadi. Dohodek na osnovi tega sklepa je še v letu 1967 predstavljal važno postavko v proračunu, saj je znašal 69 826,63 din. Ta sredstva so bila namenjena znanstveno-raziskovalnemu delu in propagandi lovstva. Da bo mogla Lovska zveza Jugoslavije tudi v bodoče uspešno opravljati

svoje delo, je skupščina sprejela sklep, da vse včlanjene zveze v Lovski zvezi Jugoslavije prispevajo v njen letošnji proračun po 1 din, za leto 1969 pa 1,50 din na člana.

Pod 7. točko dnevnega reda je bil sprejet statut Lovske zveze Jugoslavije, ki ga bomo objavili v prihodnji številki »Lovca«.

Za novega predsednika Lovske zveze Jugoslavije je bil izvoljen Blažo Djurišić, podpredsednik skupščine SFRJ. Po novem statutu je najvišji organ zveze konferenca. V predsedstvo konference Lovske zveze Jugoslavije so republiške lovske zveze delegirale vsaka po tri člane, po enega avtonomni pokrajini in enega Lovno-šumsko gazdinstvo »Jelen«. Člani predsedstva iz Slovenije so: Jože Kuntarič, Rado Pehaček in Tine Remškar. Na prvi seji predsedstva je bil izvoljen za podpredsednika Lovske zveze Jugoslavije general-polkovnik Rado Pehaček, za sekretarja pa ponovno Pero Trutin.

Ob zaključku zasedanja je konferenca pozvala vse lovce Jugoslavije, da z vsemi močmi, z racionalno uporabo sredstev, z nenehno krepitvijo demokratičnih odnosov pri našem delu angažira znatno več sredstev kot doslej za krepitev lovskih skladov in materialne osnove našega lovstva

Foto R. Cenčič

Idila v selškem lovišču

sploh. Lovci in lovske organizacije naj tudi vzpostavijo čim tesnejše sodelovanje z občinami, posebno s kmetijskimi in gozdarskimi organi ter organizacijami, da bi tako v bodoče lahko čim uspešneje izvajali postavljene naloge in omogočili čim hitrejši in čim pravilnejši razvoj jugoslovanskega lovstva.

Francè Cvenkel

Kaj se dogaja v naših loviščih

S. K.

Prejšnji lovski zakon je do podrobnosti določil obliko lovske organizacije in dal okrajnim in republiški lovski zvezi vlogo nadzornega organa. Novi lovski zakon je v skladu z razvojem postavil tudi nova načela. Organizacijsko strukturo je prepustil lovski organizaciji sami. Kljub temu, da je poudarjeno načelo samoupravljanja, je predpisal, da potrjujejo letne in dolgoročne lovske načrte občinske skupščine. To so verjetno tudi edini načrti, ki jih potrjujejo občine, saj ni noben drug samoupravljaec, organizacija ali društvo dolžan predlagati letnih in perspektivnih načrtov občini v potrditev, temveč samo v vednost. Nam lovcem zakon v tem odreja samoupravne pravice. Republiški lovski zakon je tudi pozabil določiti, kdo naj na občinskih skupščinah rešuje stvari v zvezi z lovstvom. Tu in tam životarijo pri občinah komisije za lovstvo, ki pa jih zakon sploh ne omenja in ne določa njihovega delokroga. So lahko le posvetovalni organ pri svetih za gospodarstvo. Temeljni zakon o lovstvu zelo izčrpno govori o lovski inšpekciji, republiški zakon pa jo na kratko odpravi z določilom, da opravlja posle lovske inšpekcije republiški inšpektor. S tem določilom je seveda onemogočeno izvajanje inšpekcijskih nalog, ki jih našteva temeljni zakon kot npr. pregled del in gojitvenih objektov v lovišču, pregled lovsko-gospodarskih načrtov in poslovnih knjig ter kontrola, kako se izvajajo gojitveni načrti ter drugi predpisi in ukrepi, ki se nanašajo na divjad in lovišče; začasna prepoved lova in drugih del, ki niso v skladu z zakonom; odrejanje nujnih začasnih ukrepov za preprečitev škode v loviščih; obveščanje pristojnih organov o opaženih nepravilnostih ter zahtevek za intervencijo itd.

Že naštetá osnovna dela lovske inšpekcije so tako obširna, da je iluzorno misliti, da bi jih lahko opravljal republiški inšpektor na območju vse republike.

Sedaj kar slišim, češ kaj pa nam je potrebna lovska inšpekcija. Seveda, najlepše je, da ti nihče ne gleda na prste. Toda če imajo naše tovarne, podjetja in trgovine za seboj inšpekcijo za delo in požarno varnost, tržno, sanitarno, veterinarsko, kmetijsko, gozdarsko in finančno inšpekcijo, potem sigurno tudi upravljavec našega naravnega bogastva, naših lovišč, ne bi škodovala lovska inšpekcija, ki bi s svojim delom pomagala ohraniti divjad in lovišča kot del narodnega bogastva.

Trditev o nujnosti lovske inšpekcije bom podprl z dokazi. Letos so dolžne vse lovske družine v skladu z zakonom o lovu predložiti občinam perspektivne lovsko-gojitvene načrte. Na občinah ni nikogar, ki bi se na lovstvo spoznal in ki bi lahko nadzoroval in spremljal izvajanje teh načrtov. Na področju Lovske zveze C., kjer so družine že pred nekaj leti izdelale 7-letne gojitvene načrte in jih predložile občinam v potrditev, je cela vrsta občin, ki so te dolgoročne načrte že izgubile in ne ve nihče zanje. Predsednik Lovske zveze Slovenije Rado Pehaček je v 11. številki Lovca 1968 v svojem uvodnem članku zelo obzirno nakazal pomanjkljivosti, ki se pojavljajo v naših družinah in loviščih. Upam si trditi, daso ti nedostatki pogostejši kot pred nekaj leti in takšne narave, da ne delajo časti našemu lovstvu. Zanimivo je, da se ponovno ponavlja problem deputatov, to je zastojarskega deljenja divjačine članom. Ta pojav poznam v področni zvezi, kjer so vse družine soglasno sprejele poslovnik, ki predvidevajo točkovanje članov po delu v lovišču in članom, ki presežejo svoje obveze to tudi izplačajo. Njihovi družinski poslovniki določajo plačilo divjačine po dnevni ceni. Kljub temu so v mnogih družinah mimo poslovnika sprejeli sklep o delitvi divjačine po nižjih cenah ali celo zastoj. Mislim, da je tudi tukaj del tistih 100 milijonov od neprodane divjačine, ki jih pogreša predsednik v letnem poročilu za lovsko leto 1965/66 in ki se kljub zakonitemu določilu niso vrnili nazaj v lovišče. Kdo pa bo nadziral, da se bodo v bodoče vračali v lovišče, če pa je dejstvo, da še danes ne vemo, kakšen je bil v lovskem letu 1966/67 odstrel, kakšna so zbrana sredstva in kakšna sredstva so bila vrnjena v lovišče. Od lovskih družin nam ni uspelo zbrati niti teh podatkov o lovskem letu, ki je poteklo že pred enim letom!

Nakazane so bile pomanjkljivosti pri izvajanju lovskega turizma. Lov za devizami pa poraja še večje nepravilnosti. Poznam družino, ki je na vprašanje, zakaj je dovolila inozemskim lovcem odstrel zajcev že v septembru, odgovorila, »da so inozemci zajce rabili, sicer pa je bilo zajcev dovolj«. Posebno poglavje je tudi streljanje srnjadi s šibrami, pri čemer prvačijo nižinska lovišča, kjer gostujejo italijanski lovci. Pregled

Foto R. Cenčič

Mladi rod

plena v večini družin, kjer streljajo italijanski lovci tudi srnjad, bi pokazal, kako »vzorno«
spoštujemo lovski zakon in kako porazno izvajamo gojitvena načela.

Tudi samovolje v družinah je vedno več. Lovišča imajo kot svoje ohišnice, kjer lahko delajo, kar hočejo. Ni naključje, da prav zadnji čas beležimo odstrel muflona, damjeka, več medvedov, streljanje srnjadi s šibrami in v lovopustu, jelenjadi s kroglami iz gladkih cevi, divjih prašičev s šibrami. Mnogo je tudi družin, kjer so zopet začeli loviti s psi križanci in to celo na področju lovske zveze, kjer na vseh občnih zborih kritizirajo delo kinološke organizacije.

Če je lovski zakon predpisal lovsko inšpekcijo, bi bila tudi njegova naloga, da bi predvidel financiranje te službe. Tega pa ni storil in vidim v tem glavni razlog, da lovska inšpekcijska služba še ni zaživela. Nemogoče je namreč zaradi močno obremenjenih in okrnjenih proračunov občin in republike predlagati dodatno obremenitev. Po drugi strani pa je nesimpatičen in nesprijemljiv tudi predlog, da se inšpekcijska služba financira s prispevki iz lovišč, kar nasprotuje načelu lovskega zakona, da se morajo sredstva iz lovišča vračati v lovišče. Preostane

samo še en način. Ponovno bi bilo treba uvesti lovske karte, takse zanje ali pa vsaj del teh taks pa namenili za financiranje lovske inšpekcije. Uvedba lovskih kart bi bila toliko bolj upravičena, ker vemo, da imamo danes celo vrsto lovcev izven lovske organizacije, ki ne prispevajo za lovstvo ničesar. Ker je število lovcev precejšnje, ne bi bila potrebna visoka obremenitev, zbrala pa bi se primerna sredstva. Ugovor, da bi z izdajanjem lovskih kart bremenili administracijo občin, ni prepričljiv, ker bi te lahko poverile to delo področnim zvezam, kakor so npr. registracijo motornih vozil avto-moto društvom. Del taks, kot priznanje za to delo, bi šel v sklad področne zveze. Lovsko inšpekcijsko službo bi bilo najbolje organizirati kot medobčinsko inšpekcijsko službo.

Zavedam se, da bom s svojim predlogom marsikomu nesimpatičen in bom sprožil cel plaz optimističnih priznanj delu in uspehu lovske organizacije. Sam delam že več kot dvajset let aktivno v njej in dobro poznam vse njene uspehe. Trdim pa, da bi lahko bili še veliko večji, če bi nam vedno in pravočasno uspelo izločiti in onemogočiti vse negativne pojave, ki so na žalost zadnje čase vse češči.

Nova lovska repetirka Mauser mod. 66

Inž. Anton Simonič

Že desetletja so minila, odkar je tudi našim lovcem znana repetirka Mauser mod. 98 seznanila svet z imenom Mauser. Ime je kmalu postalo pravi pojem, s katerim niso označevali le proizvodov tovarne Mauserwerke iz Oberndorfa, temveč vse repetirke, ki so imele zaklep podoben Mauserjevemu. Razen v tovarni Mauserwerke so take repetirke izdelovale tudi druge tovarne, ki so z delom nadaljevale tudi po vojni, ko so zavezniki tovarno Mauserwerke razmontirali. Šele l. 1966 je tovarna zopet začela s proizvodnjo in prišla na trg z novo repetirko, namenjeno izključno lovcem. Nova puška Mauser mod. 66 se od repetirk, ki smo jih vajeni, toliko razlikuje, da bo njen opis gotovo zanimal tudi naše lovce. Prizadevanja, izdelati puško, ki bi lahko v kratkih časovnih presledkih oddala več strellov, segajo precej daleč v preteklost. Omenim naj, da je prvo »repetirko« izdelal že leta 1645 Danec Peter Kalthoff. Repetirka pa se ni mogla prav uveljaviti, dokler se puška ni mogla basati od zadaj s konstrukcijo primernega zaklepa in enojnega naboja.

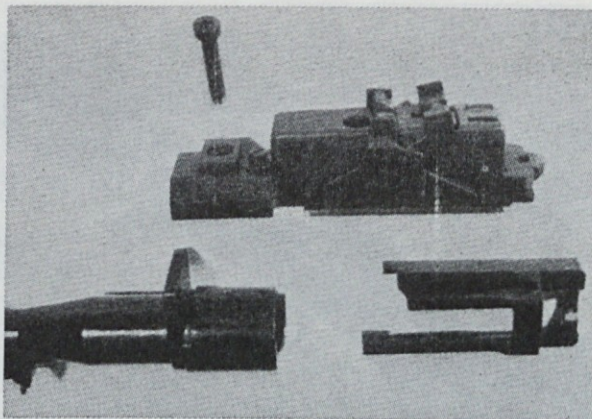
K repetirki je prispevala tudi iznajdba valjastega zaklepa, ki ga imamo v izpopolnjeni obliki še danes. Prvo puško s takim zaklepom je izdelal Nikolaus von Dreyse. Z njegovo puško so Prusi oborožili l. 1841 svojo armado in puški dali ime M 41. Po značilni dolgi vžigalni igli pa je znana tudi kot »Zündnadelgewehr«. Dolgo močno iglo je puška potrebovala zaradi njenega posebnega naboja. Ta je bil kaj malo podoben današnjim, saj so črni smodnik, netilka in svinčenka kal. 13,6 mm tičali v papirnatem ovoju in sicer tako, da je bila netilka med smodnikom in kroglo. Da bi vžgala smodnik, je morala igla prebiti papirnati ovoj, nato pa prodreti še skozi smodnik do netilke. Ker naboj ni imel kovinskega tulca, zaklep ni mogel povsem tesniti plinov, ki so nastali pri strelu. Zato so bile balistične lastnosti krogle zelo skromne. Začetna hitrost težke svinčenke je bila komaj 296 m/sek, domet pa 800 m, tako da so tedanje prednjače Dreysejevo puško prekašale po dometu, saj so streljale do 1000 m daleč. Vendar je puška M 41 imela za vojsko odločilno prednost. Kljub temu, da je bila na en strel, je streljala mnogo hitreje od puške, ki so jo polnili od spredaj. Ta prednost se je izkazala v več vojnah, tako tudi v vojni Prusije z Avstrijo, kjer so Prusi pri Kraljevem Gradcu zmagali predvsem po zaslugi svojih hitro streljajočih pušk. Glavna slabost puške pa je bila, da se je dolga igla pri več zaporednih streljih močno ogrela in zato krivila, celo lomila.

Njene slabosti so se pokazale zlasti v vojni Prusije s Francijo l. 1871 v primerjavi z mnogo boljšo puško Chassepot, ki so jo imeli Francozi. Kljub zmagi so zato Prusi sklenili, da armado sodobneje oborože. Še isto leto so v oborožitev uvedli novo puško, ki sta jo konstruirala brata Mauser.

Brata Wilhelm in Paul Mauser sta svojo puško konstruirala že leta 1865, v dobi, ko se je že uveljavil enojen naboj z medeninastim tulcem. Njena puška je imela izpopolnjen valjasti zaklep in je streljala naboj iz medeninastega tulca s svinčenko kal. 11,15 mm. Ker je tulec z zaklepom tesnil nabojišče, je krogla iz te puške kljub črnemu smodniku in teži dosegla za tiste čase nezaslišano začetno hitrost 420 m/sek in domet 1800 m. Svojo iznajdbo sta brata že 1866 ponudila v odkup Avstriji, ki ji je poraz pri Kraljevem Gradcu jasno pokazal, da mora v svoji armadi zamenjati prednjače z bolj sodobno puško. Avstrijci pa niso prevzeli puške bratov Mauser, temveč so v vojsko uvedli petelinko Werndl z valovitim dviznim zaklepom (Wellenverschluss), morda zato, ker je bil njen konstruktor Josef Werndl tedanji lastnik tovarne Steyer, ki je za Avstrijo izdelovala orožje. Puško Werndl, kal. 11,15 mm, so kasneje uporabljali tudi lovci, bodisi kot risanico ali pa so jo predelali v šibernico, tako da so ji debelo cev znotraj izstružili. Danes seveda teh pušk skoraj ni več v rabi, čeprav poznam dolenskega lovca, ki predelano puško Werndl v šibernico kal. 20 še danes uporablja. Velik uspeh, ki je bistveno pripomogel k nadaljnjemu razvoju, pa sta brata Mauser dosegla leta 1871, ko je njuno puško uvedla v oborožitev Prusija kot puško M 71. Mauser mod. 71 pa je bila še vedno na en strel in šele leta 1884, že po smrti svojega brata, ji je Paul Mauser dodal še cevni magacin v oblesju vzdolž cevi in jo spremenil v repetirko mod. 71/84. Tej puški so sledile tudi druge konstrukcije, a kljub temu je Nemčija l. 1888 zamenjala puško Mauser M 71/84 s puško, ki jo je konstruiral Avstrijec Ferdinand von Mannlicher. Puška M 88 z zaklepom, ki ga imamo še danes pri Mannlicher-Schönauerju, je streljala še danes uporabljani naboj 8×57 I, polnjen z brezdimnim smodnikom in kroglo s kovinskim plaščem. Ta, danes že zastareli naboj, je bil za tiste čase nekaj izrednega, saj je imela krogla začetno hitrost 720 m/sek. Ker so puško M 88 izdelovali v Mauserjevi tovarni, jo često napačno imenujejo »Mauser mod. 88«. A tudi Paul Mauser je medtem konstruiral nove puške, ki jih je prodajal raznim deželam. Tako sta njegovo puško Mauser mod. 1893 odkupili Švedska in Španija, mod. 1895 Argentina in končno je po modelu 1897 nastal izpopolnjeni in še danes po 70-tih letih cenjeni Mauser mod. 1898. S tem modelom Mauser ni le nadomestil v nemški vojski puške Mannlicher mod. 88, temveč so ga v oborožitev

prevzele tudi številne druge dežele. Seveda so vse začele puške izdelovati v lastnih tovarnah. Da je puška Mauser mod. 98 danes v Evropi najbolj pogosta repetirka, ji je razen znanih dobrih lastnosti pripomoglo tudi to, da so jo lovci razmeroma lahko in poceni dobili kot vojaško puško in jo nato predelali v lovsko. Razen drugih tovarn pa je tudi tovarna Mauserwerke pred vojno izdelovala lovske repetirke sistema Mauser 98 v kalibrih od 6,5 do 10,75 mm z oznako »Original Mauser«. Ko je po vojni s proizvodnjo prenehala, so povsem enake ali tudi za lovske namene posebej prirejene repetirke v bistvu z istim sistemom izdelovale številne tovarne kot npr. belgijska F. N., čehoslovaška Zbrojevka, švedska Husquarna, finska Sako in tudi naša Zastava. Končno tudi številne ameriške repetirke, pa naj bo to stara Springfield 1903 ali nova Remington mod. 700, Winchester mod. 54 in mod. 70 in tudi Weatherby, da jih le nekaj ome-

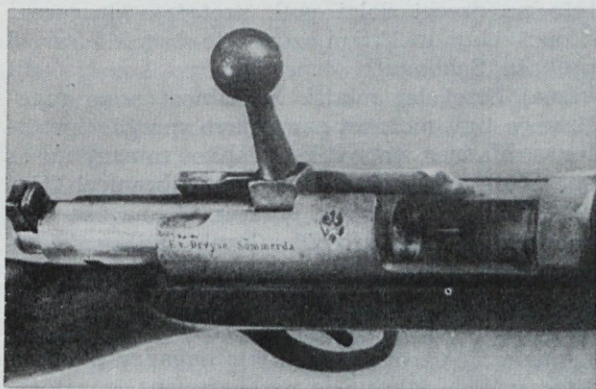
Ohišje zaklepa, premični mostiček, vodilo z magazinom, mehanizmom za proženje in ležiščem glave; glava je povezana s cevjo

tovarna Mauserwerke, ki je puško po temeljitem preizkušanju leta 1966 začela serijsko izdelovati.

Doslej pri repetirkah neznana novost Mauserja 66 je ohišje zaklepa, ki ni več iz enega samega kosa, temveč ga sestavljajo trije deli — vodilo, mostiček in glava.

Bistvo novega sistema je pravzaprav v premičnem mostičku. Dosedanji sistemi repetirk imajo mostiček, ki opira in vodi zaklep, nepremičen v zadnjem delu ohišja zaklepa, tik za odprtino magazina. Za magazinom in pod mostičkom imajo te repetirke tudi mehanizem za proženje. Pri novem sistemu pa mostiček drsi po stranskih drsnih ploskvah vodila tako, da je ob zaprtjem zaklepu nad odprtino magazina, pri odpiranju zaklepa pa se z njim vred pomakne nazaj, da je mogoče napolniti magazin in da zaklep lahko potisne nov naboj v cev. Pri teh premikih je mostiček trdno povezan z vodilom preko teleskopa ter opira in vodi zaklep. Da bi bila v celoti

Mauser 66 z odprtim zaklepom — mostiček pomaknjen nazaj

Puška M 1841 z značilno dolgo vžigalno iglo

nim, v bistvu niso nič drugega kot modifikacije sistema Mauser.

Vse dosedanje repetirke z valjastim zaklepom imajo togo ohišje zaklepa, v katerega je privita cev. To jim daje trdnost in odpornost, hkrati pa jih močno podaljšuje, tako da so ob enaki dolžini cevi znatno daljše od pušk z bločnim zaklepom in prelamač. Cevi na teh repetirkah lahko zamenja le strokovnjak, ker se razne konstrukcije, ki naj bi omogočale hitro menjavo cevi, niso obnesle. Puška mod. Mauser 66 pa se od dosedanjih repetirk bistveno razlikuje. Povsem nova konstrukcija sistema je ne le skrajšala celotno dolžino puške, temveč omogoča tudi enostavno in hitro zamenjavo cevi raznih kalibrov — brez posledic za natančnost strela.

Konstruktor nove repetirke Mauser 66 je nekdanji svetovni prvak in streljanju in puškar Walter Gehmann. Zato novo puško imenujejo Mauser 66 sistem W. Gehmann. Svojo puško je Gehmann prvič pokazal na lovski razstavi v Münchenu leta 1963. Nekaj časa jo je tudi izdeloval, nato pa je pravice za proizvodnjo odkupila

Mauser 66 z zaprtim zaklepom — mostiček je nad sprožilcem

izkoriščena možnost za skrajšanje sistema, ki jo daje premični mostiček, je mehanizem za proženje nameščen pod magacinom, ki ga oklepa v obliki črke U. Ker torej za magacinom ni ne mostička in ne mehanizma za proženje, je novi sistem Mauser 66 za 9 cm krajši od sistema Mauser 98.

Drugi del sistema — vodilo — povezuje med seboj vse dele sistema. Mostiček je z vodilom povezan preko teleskopa, razen tega vodilo nosi magacin in dele za proženje, v prvem delu pa ima v obliki polcilindra oblikovano ležišče za glavo.

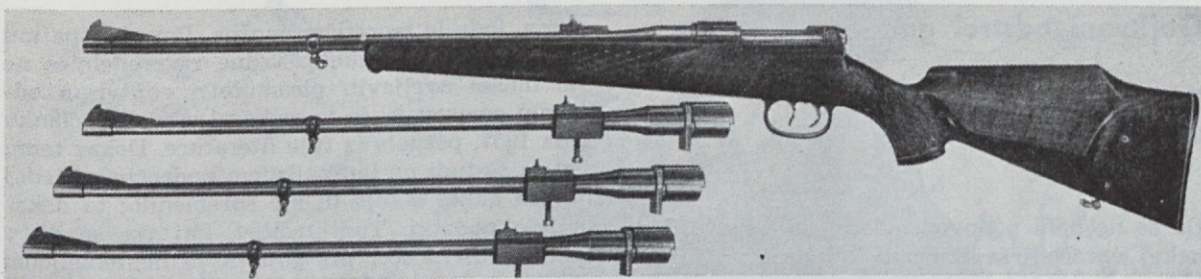
Glava — tretji del sistema — ni več trdno povezana z ohišjem, temveč se drži cevi. Na ta način je v puški vsak čas mogoče zamenjati cev, saj jo zamenjamo z glavo vred. Za zamenjavo cevi je potrebno le odpreti zaklep in odviti dvoje vijakov, dvigniti cev iz kopita, vložiti novo, priviti vijake in zapreti zaklep. Ta enostavna in hitra zamenjava cevi omogoča pri tej repetirki uporabo cevi raznih kalibrov — torej možnost, doslej znana le pri prelamačah.

Primerjava sistema Mauser mod. 98 s sistemom Mauser 66, ki je 9 cm krajši

Zaklep nove puške zapira cev podobno kakor dosedanji Mauserjev zaklep, tako da se z dvema nastavkoma prileže v izreze v glavi za cevjo. Omembe vredno je, da je ploskev, s katero se nastavka prilegata, za 30 % večja od ploskev, ki zapirajo cev pri starem sistemu Mauser. To pomeni, da je novi zaklep še odpornejši od starega, čeprav je že ta slovel zavoljo trdnosti. Posebna značilnost novega zaklepa je lahka vžigalna igla, ki jo potisne na kratki poti do netilke razmeroma močna vzmet. Zato je čas od pritiska na sprožilec do vžiga smodnika zelo kratek, kar prav gotovo znatno pripomore k preciznosti strela. Take udarne igle imajo puške, posebej izdelane za strelska tekmovalja, v zadnjem času pa tudi moderne puške sploh. Starejši modeli, tipičen primer je stari Mannlicher Schönauer, ne ustrezajo več tem modernim zahtevam, saj se ob pritisku na sprožilec premakne ne le udarna igla, temveč vsa masa, ki jo igla nosi v zadnjem delu z varovalko vred. Preden vzmet požene to težo po precej dolgi poti, pretečejo dragoceni drobci sekunde. V tem oziru celo stari Mauser 98 prekaša Schönauer, čeprav je po konstrukciji kmaj deset let mlajši. Značilnost nove repetirke je tudi možnost zamenjave sprožil. Sprožilec z Mauser naprožilom lahko zamenjamo s sprožilom kakor ga poznamo pri šibrenicah. Varovalka novega modela Mauser 66 ima vse lastnosti zanesljive varovalke lovske puške. Zavaruje namreč neposredno udarno iglo, z razliko od varovalk, ki jih zadnje čase žal vse pogosteje uvajajo tudi pri repetirkah, prirejenih za lovske namene. Te varovalke delujejo navadno na sprožilec, udarna igla pa je nezavarovana in zato se po zanesljivosti ne moremo meriti z varovalko, ki deluje neposredno na iglo. Kljub temu, da nova varovalka zavaruje iglo tako, kot smo bili tega vajeni pri starem Mauserju 98, pa ne ovira nizke montaže daljnogleda. Izdelana je namreč v obliki valjčka, ki ga vodoravno premika pritisk s prstom. V skrajni desni legi — na varovalki je vidna rdeča pika — je puška nezavarovana, v srednji legi varovalka še vedno zavaruje iglo, zaklep pa je mogoče odpreti, tako da lahko puško varno izpraznimo, v skrajni levi legi — na varovalki je vidna bela pika — pa varovalka varuje razen igle tudi zaklep pred nezaželenim odpiranjem. Pri opisovanju varnosti puške pa ne gre spregledati še dveh značilnosti. Prva je, da puške zaradi tako prirejene konstrukcije zaklepa ni mogoče sprožiti, dokler zaklep ni povsem zaprt, druga, za varnost pa so odprtine na zaklepu, skozi katere se sprostijo pritisk, če bi igla izjemoma prebila netilko. Odprtine so tako speljane, da strelčevega očesa ne more poškodovati ne plamen in ne kovinski drobci iz netilke. Razen tega pa oko ščiti še zadnji, nekoliko dvignjeni del zaklepa za mostičkom.

Kakšnega pomena so torej vse te lastnosti novega modela Mauser 66 za lovsko prakso? Skraj-

Pri novem Mauserju je mogoče hitro zamenjati cev in sprožilni mehanizem

šana dolžina puške je prav gotovo ena zaželenih lastnosti. To bo potrdil vsak lovec, ki se po lovišču ne vozi le z avtomobilom, temveč zaide tudi v goščave in še posebej tisti, ki lovi v gorah. Poklicni lovci in gozdarji so že od nekdaj raje nosili kratke puške, čeprav je to skrajšanje šlo na račun cevi in s tem tudi na račun učinka krogle. Nova puška pa je ob enako dolgi cevi, npr. 60 centimetrski za 9 cm krajša od Mauserja mod. 98 in meri 104 cm, s 53 cm dolgo cevjo pa komaj 97 cm. Če pa v puški uporabljamo enega modernih nabojev, ki za izkoristek močnega polnjenja zahteva posebno dolgo cev, pa novi Mauser tudi s 70 cm dolgo cevjo ostaja v mejah normalno dolge repetirke, medtem ko tako dolga cev na doslej znanih sistemih pomeni kaj nepriročno preklo. Streljanje na veliko daljavo pa pravemu lovcu nikoli ne more biti pri srcu.

Četudi divjad z močnim modernim daljnogledom na večjo razdaljo lahko dobro ocenimo po zunanosti, je ne moremo po njenih življenjskih sposobnostih (inteligenca, ostrnost čutov, hitrost reagiranja), ki so najmanj tako važne kakor zunanost. Vse te lastnosti more lovec oceniti v naravi le ob opazovanju živali v njeni borbi za obstanek. Visoko razanten naboj velike moči v rokah pravega lovca ni namreč namenjen strelom na kilomske razdalje, temveč za to, da se divjad po zadetku čim hitreje in brez trpljenja umiri.

Nova repetirka omogoča uporabo močnih modernih nabojev v priročni puški. Razen tega pa je njen zaklep s 30 % večjo ploskvijo od dosedanjega, ki zapira cev, za te naboje še posebej ustrezen. Ob vsem tem puška ni težka, saj tehta 3 do 3,1 kg. Prednost puške je prav gotovo tudi v možnosti menjave cevi različnih kalibrov. Naš skromni lovec, navajen loviti le z eno puško, najbrž v tem ne vidi posebne pridobitve. Drugače pa je z lovcem, ki lovi na razne vrste divjadi ob različnih pogojih. Repetirka, v kateri lahko uporablja vse vrste nabojev, od šibkih do najmočnejših raznih kalibrov, z istim kopitom in sprožilom, ki ju je vaje, ga bo prav gotovo zadovoljila. Sicer imamo nekaj tako imenovanih univerzalnih nabojev, vendar še nobena univer-

zalnost ni enakovredno nadomestila specialnosti. Pri novi repetirki je možno menjati cevi v okviru tehle kalibrov: I. 5,6 × 61 vom Hofe, 6,5 × 57, 7 × 57, 7 × 64, 243 Winch., 270 Winch., 308 Winch., 30-06 Springfield, 9,3 × 64 — II. 7 mm S. E. vom Hofe, 6,5 × 68, 8 × 68 S — II. 7 mm Rem. Mag., 264 Winch. Mag., 458 Winch. Največ izbire je gotovo v prvi skupini, saj je mogoče izbrati za eno puško cevi za vse vrste divjadi. Če lovec vzame za srnjaka in gamsa cev kal. 243 Winch. ali znano in preizkušeno 6,5 × 57, za divje prašiče in jelenjad 7 × 64 ali 30-06 in za najtežjo divjad — tudi afriško — cev kal. 9,3 × 64, je opremljen za lov širom po svetu. V drugi in tretji skupini so prav tako mogoče kombinacije, čeprav ni na izbiro »mylejših« kalibrov za srnjad. Preizkušanje je dokazalo, da menjava cevi ne vpliva na točnost zadetka, seveda pa mora imeti vsaka cev svoje merilne naprave, torej tudi svoj strelni daljnogled, kar zadevo precej podraži. Morda bi bila posrečena rešitev tista, ki jo je pri drugih repetirkah uporabila znana ameriška tovarna strelnih daljnogledov Bausch & Lomb. Njen daljnogled ima nepremičen križ, ker pri pristreljevanju uravnavamo le podstavke, pritrjene na puško. Tako je dovolj, če kupimo več podstavkov in en sam daljnogled, ki ga potem lahko prestavljamo s puške na puško, seveda če smo podstavke na vsaki puški posebej enkrat prav uravnali. Ker nova Mauser 66 nima stabilnega mostička, ne more biti nanj oprt daljnogled, pač pa je lahko zadnja opora na glavi cevi, ki je zaradi kratkega sistema dovolj blizu očesu. Prva opora pa je oprta na posebej v ta namen okrepljeno podlago vizirja.

Ob vseh teh novostih pa je nova puška enostavno zgrajena. Prav verjetno je, da bo sčasoma prišlo tudi pri tem novem sistemu do izboljšav in izpopolnitev. Saj vemo, da na svetu ni nič tako dobrega, da ne bi moglo biti boljše, zlasti ne na področju tehnike, ki je v nenehnem razvoju. Gotovo pa je tudi, da pomeni nova repetirka Mauser 66 korak naprej v razvoju, za katerega smo bili prav pri repetirkah z valjastim zaklepom skoraj prepričani, da se je ustavil.

Gojitveni odstrel gamsov

Miloš Kelih

(Konec)

Da se ne bom ponovno oglašal, bi odgovoril na nekaj vprašanj še Robertu Lamprehtu. Najprej bi mu svetoval, da pazljiveje prebere moje pisanje v 7. številki »Lovca« 1967. Če bi to storil prej, preden se je lotil pisanja, se mu gotovo ne bi zgodilo, da bi zmešal podatke, kakor se mu je primerilo to pot. Zamešal je preprosto podatke, ki sem jih navajal za LD Kranjska gora, s podatki z drugimi lovskimi družinami, ki imajo prehodne gamse z Avstrijo. V nadaljevanju članka pa je avtoritativno izračunaval staleže, za kar ni imel nobene osnove v mojem članku. Kolikor pa se to nanaša na Koširjevo tabelo, objavljeno v št. 6, Lovec 1967, mu svetujem, naj tabelo ponovno preštudira, pa bo lahko ugotovil, da je naravna selekcija tista, ki tako močno reducira gamse, kar je v skladu z mojimi navedbami. Nadalje je iz tabele razbrati, da staleži niso realno prikazani. Če je bil leta 1961 spomladanski stalež 184 gamsov in če odbijemo prikazani pogin in odstrel 44 živali, ne more biti spomladanski stalež naslednjo pomlad 176 kosov, marveč le 140. Iz te tabele je tudi razvidna kakovost uplenjenih gamsov brez rdeče pike in dokazuje, da le niso vrasli škart gamsi v starostni razred, kot to trdi ing. Dečko.

Lovišče LD Kranjska gora je bonitirano in po izračunu elementov spada v III. bonitetni razred s 135 gamsi spomladanskega staleža. In če strokovno preučimo tabelo Mirka Koširja z začetnim stanjem pred desetimi leti, prištejemo letni prirastek, odštejemo vsakoletni odstrel in pogin, se približamo bonitiranemu stanju, kot osnovi za gospodarjenje.

Pisec R. L. v svojem članku »Gamsja pravda«, »Lovec« št. 10/1968, trdi, da ima LD Kranjska gora prehodne gamse in da za časa prska v tropu gospodarijo tri- ali štiriletne kozli. V mojem članku to ni bilo rečeno. Lovišče LD Kranjska gora meji na Avstrijo, vendar je lovišče oblikovano tako, da ima v glavnem stalne gamse s prav dobro zasedbo po staležu in kakovosti, kar sem v svojem prejšnjem članku dokazal.

Prehodne gamse na Gorenjskem imajo druge lovske družine, ki meje na Avstrijo in imajo težave s sosednjimi lovci glede gojitve, kar je bilo v mojem članku dovolj jasno razčlenjeno in stvari ne mislim ponavljati.

Tabela, ki sem jo v prejšnjem članku prikazal, se ne more vzeti kot prepis, pač pa kot primer pravnega začetnega stanja z ozirom na prirastek in odstrel, upoštevajoč naravno selekcijo z ozirom na različne klimatske razmere oziroma predele. Pisec priznava, da je zamisel sicer si-

jajna, toda le teoretično možna. Povedati pa mu hočem, da brez take pravilne razpredelnice ne bo mogel uveljaviti piramide o gojitvi in odstrelu gamsov, ki jo je prikazal v svojem članku leta 1957, posnete iz tuje literature. Dokaz temu je, da se tudi na tamkajšnjem področju od tedaj pa do danes stanje ni nič spremenilo; to dokazujejo podatki. Tudi trditev, kaj vse se da v petih letih doseči pri gojitvi, je neutemeljena. Tamkajšnji podatki povedo, da se stanje v obdobju desetih let ni nič spremenilo.

Omalovažujoče trdi in vprašuje, če ne vem, da si je vsa ta leta sleherni lovec na gamse prizadeval, da upleni gamsa s čim lepšo trofejo. Za kaj takega nima nobenih dokazov! Gotovo niso bili tega mnenja tisti, ki jih obravnavamo in so pri gojitvi gamsov dosegli zadovoljive uspehe. Smelo se potem vprašujem, od kod potem kakovost naših gamsov, s katerimi se lahko ponasamo? Kje je logika?

Da pa je stalež odraslih gamsov premajhen, je krivda v tem, da je padlo preveč mladih, bodočih plemenjakov, preden so se ti uvrstili med odrasle. Je pač tako, da često starih ni bilo mogoče dobiti, pa so posegli po mladini. Ovce so popasle travico, pa so s silo vdrle v ograjen zelnik!

Trditev pisca, da je gojitev v glavnem kriva, konkretno v lovišču LD Kranjska gora, da je narava sama segla po mladini in s tem prihranila lovcem naboje, nošnje v dolino, prikrajšala družinsko blagajno in zavezala hudobne jezike, je napačna in žaljiva. Ti gamsi, ki jih je prikazal Mirko Košir v svoji tabeli, niso podlegli zaradi slabe zasnove in kakovosti, pač pa zavoljo višje sile, ki je nastopala zadnja leta. V teh zimah ni trpela samo divjad, temveč tudi gozdovi na teh področjih. Tako je v predelu, kjer je predpisan 45 000 m³ letni etat, napadlo po snegolomu 120 000 m³ lesa, neglede na zarast in starost sestojev.

Mirko Košir se dobro zaveda kakovosti gamsov svojega področja in v svojem izvajanju gotovo ni mislil, da bodo streljali mlade, pač pa, da bodo med mlajšimi in odraslimi gamsi izbirali slabše in s tem hoteli doseči še boljše uspehe.

Pisec članka tudi svetuje gojitev od spodaj navzgor. Sprašujem se, če to ni od spodaj navzgor, ko je po podatkih padlo 50 % mladih gamsov v škodo kakovostnega staleža in s tem porušilo tudi njegovo piramido. Zato naj na svojem področju stanje uredi, da bodo vsaj od tam drugačni, pravilnejši podatki.

Vsestransko je dokazano, da največ kozličev zgubimo prvo zimo njihovega življenja. Da ne bo treba varčevati z naboji in drugim, bi morali selekcijo s puško pričeti že pri kozličih. Če to kdo zna in more, naj poskusi.

Da sta prirastek in odstrel pri gamsih tako majhna, nam dokazujejo podatki LZS v odstotkih od leta 1949 dalje, kakor sledi:

Leta 1949 je bil odstrel 6,2 %, 1950 = 6,7 %, 1951 = 4,2 %, 1952 = 4,5 %, 1953 = 9,4 %, 1954 = 6,1 %, 1955 = 6,5 %, 1956 = 7,2 %, 1957 = 7,5 %, 1958 = 6,6 %, 1959 = 8,8 %, 1960 = 8,6 %, 1961 = 7,7 %, 1962 = 9,4 %, 1963 = 9,4 % in v naslednjih dveh letih po 9,3 %. Pri tem niso zajeti podatki gojitvenih lovišč.

Da ni samo pri nas tako skromen odstrel od (zmogljivega) prirastka spomladanskega staleža, pogledimo podatke o odstrelu gamsov tujih dežel: Spodnje in Gornje Avstrije, Salzburške, Štajerske, Koroške, Tirolske in Vorarlberga, kjer vidimo, da je tudi tamkajšnji odstrel le 7 do 10 % od pomladanskega staleža. Vse to nam pove, da ne moremo računati na tako velik odstrel, kot ga pisec v svojem članku tolmači in prikazuje. Kolikor pa pisec R. L. meni, da je ocenjevanje trofej le formalna zadeva, potem nimamo kaj razpravljati. Sprašujem pa se, kako bomo ocenjevali naše uspehe in neuspehe pri gojitvi, če trofej ne bomo ocenjevali. Verjetno bi vsak po svojem znanju in neznanju ravnal — v škodo staleža in kakovosti gamsov.

Če bodo lovci LD Kranjska gora ovrgli vse tisto, kar sem navedel v svojem članku, je vprašanje zase in bo čas prinesel svoje. Prepričan pa sem, da bodo tamkajšnji lovci tudi v bodoče vsaj tako uspešno gojili gamse kakor doslej — brez mene in avtorja R. L., ki doslej h gojitvi gamsov v lovišču te družine nisva ničesar doprinesla.

Kakšna so lovišča danes in kakšna bodo v bodoče, je odvisno od ljudi, ki bodo z lovišči gospodarili. Ni pa bojzani, da bi propadla, ker lovci, ki imajo gamse v loviščih, dobro vedo, »kako se taki reči streže«.

Tudi nimam namena s svojimi izvajanji nikogar zavajati, najmanj pa tistih, ki so brez mene in avtorja pri gojitvi gamsov že dosegli, kar se pač z ozirom na življenjske pogoje da doseči.

Več o tem razpravljati ne bi imelo smisla. Smo sredi dela z ocenjevanjem lovišč. Temeljni zakon o lovstvu predpisuje, da morajo vse lovske organizacije, ki gospodarijo z lovišči, po dveh letih po uveljavitvi republiškega zakona o lovstvu, na podlagi bonitiranja predložiti dolgoročni gospodarski načrt. Ta bo kot strokovni elaborat odredjal smernice za bodoče gospodarjenje z lovišči. Nadalje bo ta načrt zajemal elemente, ki vplivajo na lovišče, na sedanje stanje in na stopnjo predvidene intenzivnosti gospodarjenja. Na podlagi strukture gospodarskega načrta in izračuna elementov bodo določeni vrednostni razredi, stalež, prirastek in odstrel, po vsem tem pa finančni načrt posameznih lovišč. Želeti bi bilo, da omenjeni avtorji začnejo z izdelavo teh načrtov in konkretno z bonitiranjem gamskih lovišč. Verjetno bodo znali določiti prirastek gamsov za določeni vrednostni razred in v zvezi s tem tudi odstrel. S tem bodo utemeljili svoje trditve in odpadla bo tudi gamsja pravda.

Foto I. Napotnik

Opozorilo za zatiranje gamsjih garij v Karavankah

Dipl. ing. Werner Niedereder
iz nemščine prevedel M. Š.

Garjavost je nalezljivo obolenje kože z močnim srbenjem. Povzročitelj je pršica (*Sarcoptes rupicaprae*), ki živi v globljih plasteh kože. Samčki so 0,2 mm veliki, samičke do 0,4 mm in imajo štiri pare kratkih nog; zgornja stran telesa je pokrita z luskami, resami in trnji. Gamsja pršica se po novih izsledkih drži le na gostitelju, to je, da se je docela prilagodila gamsom.

Sarcoptes rupicaprae pršice dražijo površinske sloje kože k povečani roženitvi. Potem se zarijejo pod tako nastale rožene lamele (ploščice) in si naredijo gnezda. Vanje odložijo samičke 30–50 jajčec, iz katerih se že po 3 do 4 dneh izležejo šesteronoge pršične ličinke. Po nadaljnjih 2 do 4 dneh se ličinke preleve v osmeronožne nimfe (nespolne živalce), po ponovni levitvi pa nastanejo že v 2 do 3 dneh za razplod sposobni samčki ali druga stopnja nimf, iz katerih se razvijejo spolno zrele samičke. Po oploditvi se te samičke zarijejo globlje v kožo in že po 4 do 5 dneh odlože prva jajčca. Razvoj od jajčeca do nesena jajčec traja torej le 10 do 15 dni. To dá pri 30 jajčkah po samički v 90 dneh pol milijona pršičnega potomstva! Življenjska doba samčkov je kratka, ti odmro po oplojevanju, samičke pa žive do 45 dni. Pri višji temperaturi in zračni vlagi poleti žive le 12 do 21 dni.

Prenos je neposreden po dotiku, lahko pa tudi posredno po klopih, jelenjih ušeh in muhah. Na mrtvih gostiteljih in tudi izolirano (ločeno) pršice žive še 2 do 8 dni, pozimi celo do 18, kar je zopet odvisno od temperature in zračne vlage. Največjega pomena je torej čim hitrejša in neškodljiva odstranitev poginulih živali, ki jih je treba sežgati na primerno velikem ognju. Mesojeda divjad in ujede so sicer zdravstvena policija, vendar te lahko garje zanešajo v sosednje neokužene okoliše.

Bolezen se začneja z večjim nastajanjem kožnih lusk na glavi, na vratu ali na trebuhu kakor tudi na zgibnih površinah nog. Pri tem izgleda dlaka kakor z otrobi naprašena; v tem začetnem stanju nastaja močen srbež, da se živali drgnejo ob skale ali rušje ter se čohajo s parklji ali gobcem. Pozneje se garjasti madeži povečajo, koža postaja debela in trda, naredo se ploskaste kraste in skorja z globokimi raz-

pokami. Globlje plasti krast so prepojene z rumeno žolčasto gnojno snovjo. Skorjaste spremembe na očeh in ušesih povzročajo slepoto in gluhost, na gobcu in nogah pa otežkočajo pašo. Zmanjšana možnost za pašo in zastrupljanje telesa s presnavljanjem milijonov pršic povzročata hujšanje in izčrpanost do smrti.

Kako spoznamo za garjavostjo bolne živali v revirju? Vse zase zadržujoče se živali, tudi koze s kozlički, je treba natančno opazovati, če le mogoče z dobrim daljnogledom. Pri okuženih živalih je dlaka sršata in poleti temnejša kakor pri zdravem gamsu, zimska dlaka obolele živali pa nima običajne zdrave črne barve.

Bolne živali dajejo vtis trudnosti, so v gibanju ovirane in se čohajo. Pri močnejši okužbi koža nima več mehke gibljivosti in živali se ne otrešajo več, kakor to delajo zdrave. Obolele živali hodijo počasi in previdno, ker sleherni korak povzroča bolečine, zlasti če je okužena koža na trebuhu, notranji strani nog ali na oprsju. Če pa gamsi beže pred človekom ali ob sumljivem vetru, je skorajda nemogoče opaziti kako obolelostno obnašanje.

Na splošno so vsem bakterijskim in zajedavskim obolenjem najbolj podvrženi mladiči, za njimi starejše koze in mladi kozli.

Prevelik gamsji stalež, neugodno spolno razmerje in nenormalen starostni sestav kot tudi slabo vreme pospešujejo širjenje gamsjih garij. Proti koncu zime se garjavost veča, potem pa zopet upade, čemur je gotovo vzrok boljša zelena paša, povečano gibanje in s tem delovanje kožnih žlez, pa tudi močnejše obsevanje.

Ukrepi za zatiranje gamsjih garij:

1. Nadaljnje širjenje garjavosti preprečujemo z:

- odstrelom bolnih in sumljivih živali,
- redčenjem prevelikega staleža z odstrelom,
- oskrbo z mineralnimi snovmi in raznimi za življenje potrebnimi minielementi,
- zmanjšanjem notranjih zajedavcev z dajanjem učinkovitih snovi,
- dodatnim krmljenjem z močnimi krmili.

2. Odstrel bolnih ali najdenih poginulih živali je treba natančno beležiti, in to:

- spol in starost živali,
- telesno stanje, npr. onemogla, slabotna, dobra, krepka, teža v kg,
- obseg garjavosti: majhen (1), srednji (2), velik (3),
- okuženi telesni deli, npr. gobec, vrat, trebušna koža, zadnji nogi, notranja stran itd.,
- obnašanje živali, npr. samotar, v tropu, velika oddaljenost od stanišča,
- dan uplenitve oziroma najdenja,
- višino in lego pobočja,
- kraj uplenitve ali najdenja,
- način uničenja,
- posebna opazovanja.

Gamsje garje se na človeka ne prenesejo, vendar je priporočljiva previdnost pri ravnanju z uplenjenim ali poginulim garjavim gamsom, ker je pri nepazljivosti možen neprijeten izpuščaj.

Z zavestnim in odgovornim sodelovanjem vseh udeleženih upravljavcev lovišč v Karavankah bo, upamo, mogoče pojav gamsjih garij v kali zatreti, ker so do sedaj znani le 4 primeri. Nepojasnjena je pot, po kateri naj bi bolezen prišla iz okoliša Trbiža, ker tudi na jugoslovanski strani navzlic natančnemu opazovanju ni bil ugotovljen noben primer garij. O morebitni uplenitvi ali najdbi garjavega gamsa sporočite takoj Lovski zvezi Slovenije, Ljubljana, Župančičeva ul. 9, p. p. 505.

Sirote

Viktor Čeh

Navidezno nedolžno sporočilo, naj pogledam h Kališniku, kako je srnjemu mladiču, ki so ga otroci našli zapuščenega, mi ni dalo slutiti, kolikšno breme tiči v teh besedah. Brez oklevanja sem pustil delo, pri katerem me je našel znanec, ki mi je prišel sporočit, da se otroci igrajo z nebogljeno srnico.

Plahim, velikim očem, ki so strmele vame, sprva nisem verjel. Mislil sem, da se hočejo otroci samo izviti s trditvijo, da so srnico vrnili tja, kjer so jo našli. Ukazal sem starejšemu, ki mu je bilo komaj devet let, naj me pelje na kraj, kamor je odložil mladiča. Brez obotavljanja je stekel po pešpoti pred menoj. Ko sva prispela na kolovoz, sem mu velel, naj stopa ob meni in mi opiše, kdaj in kako je prišel do mladiča. »Včeraj zjutraj, ko sem šel po mleko,« je začel z drhtečim, skoraj jokavim glasom, »je skočila iz trave srna. Ne vem, zakaj sem stopil tja v travo? Ko sem pogledal na tla, sem zagledal v travi mladiča. Joj, veste, tako lepe živalce še nisem videl! Zasmilila se mi je, pa sem jo odnesel domov.« Na vprašanje, če ni slišal v šoli, da morajo otroci pustiti vse živali v naravi pri miru, je prepričevalno zanikal in hitel trditi, da morda takrat ni bil v šoli! Medtem sva že prispela na travnik, kjer je do pasu segajoča trava skoraj zagrinjala stezico. Otrokove stopinje so postajale negotove. Takrat sem gojil le eno samo željo, da bi srna skočila od mladiča. Toda v povaljani travi je ležal mladič, ki že skoraj ni več kazal znakov življenja. Po njem je lezlo nekaj mravelj rdečk. Moj pogled je begal zdaj k otroku, zdaj k mladiču v travi. Na čelu so se mi pojavile debele potne kaplje, a v grlu me je tiščalo, da nisem mogel spregovoriti besede. Otrok se mi je zdel v visoki travi še manjši, izgledalo pa je, da bo zdaj zdaj planil v jok. Prestrašeno je bolščal predse in dihal tako sunkovito, da se mi je nazadnje še zasmilil.

Končno sem se sklonil k mladiču in rahlo odstranil nadležne mravlje, ki so mu silile v priprte oči. Dvignil sem ga v naročje in privil na razgrete prsi. Bil je že ves hladen. Glavica je omahnila, a vendar je še nalahno zapivkal. Kakor z umirajočim otrokom v naročju sem hitel, kar so me nesle noge. Za fantiča se nisem več zmenil, pa mi je vseeno poskakovaje sledil. Na razpotju sem se ustavil in mu ves togoten dejal: »Če bo mladič poginil, bo mama plačala 90 tisočakov; tega ne pozabi povedati doma!« Fantič je prebledel in me pogledal tako otožno, da kljub jezi, ki me je kuhala, nisem prenesel njegovega pogleda. Obrnil sem se in odhitel proti domu. Takoj je bila pri roki dudu, steklenička z razred-

čenim mlekom in najboljša volja, iztrgati siroto iz krempljev smrti. Toda izgledalo je, da nima mladič toliko moči, da bi stisnil dudo. Povečal sem luknjico na njej in ko se je nakapljal v mladičevo grlo za kavino žličko mleka, ga je prisililo, da je pogoltnil. To sem nekajkrat ponovil. Po enournem počitku je mladič že držal glavico pokonci in strigel z uhlji. Večkrat je tudi glasno zapivkal. V veliki kartonasti škatli sem mu pripravil ležišče iz volnenih jopic, s katerimi sem ga tudi obložil, da ga ne bi čez noč zeblo.

Nekoliko pomirjen sem se odpravil k počitku. Po dobrih dveh urah pa sem bil že buden. Šel sem pogledat, kako je mojemu varovancu. Že prvi pogled pa mi je povedal vse...

Tisto noč sem doživljal neverjetno krizo. Sprva sem poznal le eno uteho — kazen! Toda čez čas se mi je pojavila pred očmi slika mlade vdove, ki je s tremi majhnimi otroki stala pred nekaj meseci ob odprtem moževem grobu. Nehote sem pomislil tudi na njene mesečne prejemke, ki ji ob štiriurni zaposlitvi kot nevalificirani delavki ne nudijo zavirljivih življenjskih pogojev. »Pa kaj bi se predajal občutkom. Odločnost in načelnost sta pravi vrlini!« mi je prišepetaval nek notranji glas. Toda razum je veleval: »Če se odpoveš občutkom sočutja do osirotele človeške družine, stori isto glede osirotele divjadi!« Tehtnica odločitev je nihala, jaz pa sem se vedno bolj obupan obračal, zdaj na levo zdaj na desno. Nenadoma pa se mi je porodilo novo vprašanje: Kdo in v koliki meri je kriv? Na čut pravičnosti so potrkale fantičeve besede, da v šoli ni ničesar

Majda s Pikico

Foto F. Hribnik

slišal o tem, da je prepovedano pobirati divjad. In ob tej misli sem začutil, da se vali del krivde tudi name, na nas lovce, na vso lovsko organizacijo. Čeprav soobtožen od lastne vesti, sem vendarle začutil veliko olajšanje, ki mi je končno prineslo spanec. Naslednji dan je dozorel v meni sklep, da bom prizanesel nesrečni družini. Saj nisem našel moralnega opravičila za kazen, dokler obstaja dvom, ali so otroci dovolj poučeni. Čez nekaj dni smo zvedeli za ponoven primer nedovoljene posesti »najdene« divjadi in čez nekaj tednov še za enega. Oba mladiča smo odvzeli in ju spravili vsa izčrpana in driskava v skrbno nego k prizadevnemu članu Otokarju. Veliko truda je bilo vložnega, ki pa ni bil zaman. Mladiča sta se lepo razvijala in s svojo ljubkostjo poplačevala ljubezen in skrb, katere sta bila deležna v novi »reji«. Toda tudi v novem okolju ju je dosegla nevidna roka človeške hudobije. Prvi je obležal od zaužitega strupa, ki mu ga seveda ni »poklonil« skrbni varuh. Čez kratek čas pa je sredi belega dneva izginil brez sledu še drugi, čeprav se je oddaljeval od hiše le nekaj skokov.

Že iz tega opisa vidimo žalosten konec mlade divjadi, pobrane v naravi. In če bi nam bili znani vsi taki in podobni primeri, bi se prav gotovo resno zamislili. To pa bi bilo tudi prav. Ne bi pa bilo prav, če bi ostali samo pri razmišljanju, ampak je potrebno učinkovito ukrepati. Brez dvoma je ena naših glavnih nalog zaščita divjadi. Ta pa še zdaleč ni dosežena s kazenskimi pregoni in uspešno izterjanimi odškodninami, saj o dejanskem številu najdb in protipravnih prisvojitvev mlade divjadi lovske družine nikoli niso seznanjene. Mnogo bolj učinkovita in ne nazadnje bolj vzgojna metoda bi bila čim tesnejše sodelovanje lovskih družin s kmetovalci, predvsem pa še s šolsko mladino. Pred leti, ko sem bil prehodno član LD Košaki pri Mariboru, je ta lovska družina sklenila prirediti predavanje na osnovni šoli Košaki. Nalogo je UO zaupal meni. Vodstvo šole nam je bilo pri tej zamisli povsem naklonjeno. Predavanja ali bolje rečeno razgovori z mladino so bili izredno spodbudni. Težko bi bilo opisati, kako tenkočutna je bila mladina že glede »krivic«, ki jih povzročajo klateči se psi in mačke prebivalcem narave. Še laže je bilo ožigosati delovanje divjega lova ali pa brezsrčno in nehumano ravnanje brezvestnežev z najdenimi gnezdi in mladiči. Vse to sem primerno podkrepil z »argumenti« iz glasila Lovec. Še danes si upam trditi, da je to ena najbolj zrelih in učinkovitih metod za prebujanje sočutja in ljubezni do živalstva v naravi.

Prepričan sem, da bi taka predavanja ali srečanja s šolsko mladino bila zmožna pripraviti vsaka lovska družina. Na tak način bi si pridobila dobrega zaveznika v marsikaterem mladem srcu.

Rožnik

Lenart Zupan

*Kar prirodnih nam lepot
ustvari mesec maj,
mesec rožnik dopolnjuje
stvarstva čudovitega sijaj.*

*Gorskih rožic zapoznelih,
zdaj docela razcvetenih,
polne so vse gozdne trate,
ki na pašo vabijo srnjake.*

*Lahen jutranji zefir
ziblje rosni rožicam glavice,
da utrinjajo se z njih
kapljice — kot biserne solzice.*

*Ko dnevu se umika mrak,
na trato pride lep srnjak,
izbira si najslajšo jed:
modrih zvončkov nežni cvet.*

*In lovec, ki že od zarana
ob trati tam na preži ždi,
srnjaka dobro si ogleda,
umiri strast — in si veli:
»Lep in čvrst je plemenjak,
naj še živi vsaj leta tri
in ustvarja zarod nam krepak...
Po letih treh, če ga dobim,
trofeja lep mi bo spomin,
trofeja častna — z odliko,
imela bo — zeleno piko.«*

Foto Vl. Pleničar

Foto P. Adamič

Prvi ruševac

(Slika iz preteklosti)

Matevž Hace

Bilo je pred več kot dvajsetimi leti. Po končanem delovnem sestanku smo obsedeli. Še četrte ure je manjkalo do delopusta in nobenemu se ni ljubilo, da bi ta kratki čas brskal po uradnih spisih. Samo sekretar in personalec sta odšla. Čakale so ju stranke s podeželja.

Po ljubljanskih ulicah je bila snežna brozga. Prvi ptiči so zapeli v Tivoliju, kraju počitka, sprehodov zaljubljenecv, kvartopircevcv in zaslužnih upokojenecv. V sobi z lovskimi trofejami na stenah so na starih usnjenih sedežih obsedeli stari gozdarski strokovnjaki: Jože Šlander, ki se je zavedal, da je največji slovenski strokovnjak za uničevanje lubadarja in drugih gozdnih škodljivcev. Zato je pričakoval, da ga bo minister predlagal za medaljo. Zraven njega je sedel strokovnjak Hinko Rejic, največji strokovnjak za pogozdovanje Krasa. Svojo večerno delovno podružnico je imel v vasi Kopriva na Krasu, kjer je ocenjeval uspehe svojih nižjih strokovnjakov. Bil je invalid iz prve svetovne vojne. Ko je ob Soči branil slovensko zemljo, je izgubil nogo. Po

rodu je Idrijčan in nikoli nisi vedel, kdaj resno govori in kdaj se šali. Poleg njega je sedel Jože Štimec, ki je kot strokovnjak dvajset let vodil gozdarsko podjetje na Kozari. Med vojno so ga Nemci olajšali za šest prvovrstnih pušk. Ustrelili bi ga, toda kot bivši docent na gozdarski fakulteti, jih je v lepi nemščini prepričal, da ni tisti, ki vodi brigade po gozdarskih revirjih. Imel je strašno dolg jezik. Kar je mislil, to je tudi rekel. Ostali strokovnjaki so ga imeli za najbolj bistrega načelnika zadnjih petdesetih let za gozdarsko planiranje. Kadar je ocenjeval prevelike sečnje, je dejal: »Da, da, preveč mladih fantov (jelk) bomo posekali.« Nekega ministra je celo učil osnov gozdarske in lovske stroke.

V kotu je sedel strokovnjak Vlado Beltram, oče in pionir peskanja in gojitve hitrorastočih topolov. Konkurenta je imel v Bosni v agilnem strokovnjaku Anatosijeviću. Vsako diskusijo je končal, češ da se brez peskanja ne bo izboljšala zemlja.

V usnjeni sedež pogreznjen je sedel višji gozdarski svetnik Mirko Šušteršič, prvi slovenski urejevalec gozdov in znan slovenski mojster lovstva — urejevalec slovenske lovske revije in pisec strokovnih člankov o bukvi. Gledal je zviška na mlade strokovnjake. Cenil je stare, prizadevne urejevalce gozdov, ki so imeli dunajsko

visoko šolo, ali pa vsaj zagrebško, ki je bila stara sto let.

Zraven njega je sedel njegov kolega v urejevanju gozdov Rudi Pipan, največji slovenski gozdarski teoretik in matematik. Poznalo se mu je, da je nekaj desetletij služboval in preživel med južnimi brati. S Šušteršičem sta imela večkrat diskusije o gozdovih na akademski ravni. Drug brez drugega pač nista mogla živeti. Plan — praksa!

Pri vratih je sedel bosenski strokovnjak, Milan. Njega so uporabljali kot vseznalca za vse, za eterično olje, nabave, udarniške akcije. Bil je iznajdljiv. Pomagal je resornim ljudem. V partizanih bi bil zagotovo intendant divizije ali korpusa.

Poleg njega je sedel Lojze Kerin, strokovnjak za hudournike. Sredstva za urejanje le-teh je prosil z dvignjenimi rokami. Minister ga je rad poslušal in uslišal. Osemurnika ni poznal.

V ospredju pri mizi je sedel strokovnjak in gozdarski svetnik Bogdan Žagar (sicer so bili pred vojno vsi svetniki). Bil je natančen v uradovanju. Užival je, kadar je imel pred seboj kup spisov, da jih pregleda, prebere in slovesno podpiše. Trikrat na leto je šel na teren, da je z gozdne direkcije opazoval in prisluhnil gozdu. Njega dni je vodil in vzgajal enega izmed težkih gozdnih uprav v Bohinju, domovini gamsov in rib. Poleg njega je sedel njegov brat Bogoslav, ki je vedel, koliko sadik je vsako leto potrebnih za pogozdovanje. Govoril je malo ali več računal in pisal o sadikah. Ob strani je sedel prof. dr. Vlado Tregubov, po rodu Rus, steber gozdarskega inštituta, pisec razprav in dober poznavalec afriških in ruskih gozdov, oče temeljite ureditve snežniških gozdov, ki je 90 % svojega časa preživel v gozdovih. Zraven njega je sedel Lojze Žumer, največji poznavalec slovenske in jugoslovanske žagarske industrije, matematik, kakor Pipan in Jože Štimec. Na razne žagarske obratovodje je zrl kot na ljudi, ki se komaj učijo ločevanja desk po debelinah in drugih merah. Nekoč je celo škofa Toneta Jegliča učil, koliko časa raste smreka na Savinjskem in koliko zabojev da kubik žaganic v tovarni v Nazarjih. Sicer je bil kot bivši žagarski ravnatelj bolj reven, ker še puške ni imel. Nekateri so rekli, da se kot predvojni ravnatelj ni znašel. Zato se je lahko posmehoval marsikomu.

To je bil v glavnem ves gozdarski strokovni svet, ki je vodil na desetine in desetine nižjih strokovnjakov, jih poučeval, vzgajal, vodil, dajal nasvete, načrtoval, grajal in izvrševal resorna navodila. Kot okrasek vsej tej družini se je včasih udeležil pogovora profesor Stanko Sotošek, ki je v enem letu pisal obenem tri gozdarske knjige. Vedno je pogledoval na uro in večkrat dejal, da je njegovih četrt ure vredno milijon din. Seveda so slušatelji gozdarske fakultete drugače mislili o njegovem času. Poklic je zgrešil.

Tisto leto bi moral biti on personalec. V jetra je poznal vsakega strokovnjaka. Vedel je celo za vsakega inženirja, kakšno cvetlico je imel v gumbnici leta 1925. Cenili so ga nižji bolj kot višji. Rad je pripovedoval, kako je pred vojno solil pamet višjim bankskim oblastnikom.

Tu in tam se je prikazal Zdravko Turk, zgovoren človek, ki je verjel številkam in logiki. Vsak novi personalec ga je na novo odkrival, koliko je težak v stroki in zvestobi do domovine in socializma. Odkrivali in pisali so o njem cele pole personalci, ki so se takrat, ko je on metal bombe na italijanske bunkerje v Prezidu, še učili po šolah. Sicer pa so bili njega dni personalci vse-mogočni v delu, po potrebnem, še bolj pa po nepotrebnem. Edino stari partizanski borci so zviška gledali na vso to personalno pisarijo in brkljarijo.

Večkrat je odprla vrata tajnica Tončka, ki je pred letom prišla na resor iz gimnazije. Poklicala je strokovnjaka, češ da ga kliče telefon. Opozarjala je vsak dan pomočnike ministra in načelnike, kam morajo na sejo ali konferenco, delovno akcijo ali razgovor s stranko. Če je bil kdo le preveč vsiljiv in nezaželen, je znala reči, da tega načelnika ni doma, da je na terenu, da naj ga pokliče v ponedeljek.

Vse te načelnike je vozil tiste čase resorni šofer Polanc, ki je imel strašno rad žganje. Seveda, tiste čase od Celja do Ljubljane ni srečal treh avtomobilov. Bila je pač idilična doba, kar zadeva promet. Štirikrat je od avtomobila odletelo kolo. Načelniki pa hudi, čeprav se ni nikomur nič zgodilo. Kadar se ga je šofer Polanc nalezal, je rekel načelnikom, da je strašno utrujen od dela in da bo avto zapeljal kraj ceste in počival uro ali dve. Resorni načelniki, vsi jezni, so se sprehajali ob avtomobilu, kleli in godrnjali. Šofer Polanc je pa spal spanje pravičnega resornega šoferja, dokler se žganje ni izkadilo. Kadar se je stari resorni avto ustavil, je imel navado reči: »Potrpite, jaz diham in živim z resornim avtom. Dvajset let že vozim. Še milijonarje sem vozil, pa so mi molčali.«

»Milijonarji že, mi pa ne,« je zaklel Jože Štimec. »Spomlad bo in ruševci bodo peli,« se je oglasil Hinko Rejic in pri tem pogledal Bogdana in mene.

»Ej ti, Bogdan, višji svetnik, v Bohinju si služboval pa nimaš še ruševca, čudno,« je s posmehom dejal Jože Štimec.

»Služba, težko delo, časa ni bilo,« se je branil Bogdan, petinštiridesetletnik, samski, ki se še oženiti ni utegnil v socializmu.

»Niti prešteti jih ne morem, toliko sem jih videl zadnjih trideset let,« je s posmehom rekel lovski in gozdarski strokovnjak Mirko Šušteršič ter od strani pogledal Bogdana, kot bi hotel reči: pojdi na ruševca, kaj boš samo po spisih brskal.

»Na Kozari smo lovili, da je bilo kaj! Po dve puški sem nosil s seboj. Divjad je padala ko na

fronti. Sedaj sem brez puške. Kaj hočemo? Srnjaki so padali. Jeleni in medvedi so bili seveda za lastnike graščin.«

»Ministra bi peljali na ruševca. On bi ga moral prvi ustreliti v naši novi državi,« je dejal Milan, ki je videl v ministru popolnega človeka in funkcionarja.

»Minister naj začnejo z zajcem. Prvo naj blagovolijo ustreliti zajca, potem srnjaka in naprej do kralja Karavank in Alp — ruševca in gamsa.« Vsi so se osorno obrnili k Jožetu, ker takrat ni poznal resornega bontona. Odpustili so mu, ker so vedeli, da se je pol življenja potepal med Bosanci.

Zunaj so ščebetali vrabci. Tramvaj je hreščal po Poljanski cesti.

»Pravzaprav bi že iz načela moral imeti vsak gozdar dve-tri ruševčeve trofeje,« je važno dejal Hinko Rejic. »Jaz se bom pečal na Krasu le z borovim prelcem...«

»S sedežem v Koprivi,« ga je zbadel Bogdan in mislil na ruševca.

Višji deželni gozdarski strokovnjaki so se razšli v želji in mislih, da bodo sčasoma vsi prišli do

svojega ruševca, gamsa in jelena, ideala visokih deželnih lovcev.

Drugo jutro navsezgodaj je višjega deželnega gozdarja Bogdana in mene zapeljal šofer Polanc proti gorenjski strani, ven iz majske ljubljanske megle. Pokrajina proti Bledu se je kopala v majskem soncu. Triglavsko pogorje se je bleščalo v snežni belini. Bogdan je vzdihnil. »Raje bi ustrelil ruševca, kot prejel ministrsko nagrado.«

»Če boš miren in zbran, se tudi to lahko zgodi.« Ozrl se je na male rjave gozdarje in zamolklo rekel: »Dvajset let jih imam, pa se nočejo obnositi.«

»Seveda, če bi se pa ona leta klatil po brigadah, kakor smo se mi, bi jih bilo deset parov premalo.«

»Si jih dosti raztrgal?« me je vprašal in me od strani pogledal.

»Najbrž več kot tisti gozdarji, ki so med vojno pogozdovali in urejali gozdove v toplih ljubljanskih pisarnah.«

»Eh, kot terenec sem vse noči letal po Ljubljani, seveda v 'šolencih',« je tiho odvrnil in zrl na kragulja, ki je letal nad bližnjim kozolcem. Ko smo se za kratek čas ustavili v Bohinju, mi je

Krivi

Foto P. Adamič

rekel: »Več let sem vodil to gozdno upravo. Bila je težka, pa še mlad sem bil povrh. V teh krajih se je Hinko Rejic drugič oženil.«

»Blagor mu,« sem pripomnil. »Mož vsaj ve, kaj je življenje.«

Šofer se je ustavil pod izvirom Savice. Visok, suh lovec in gozdar naju je spremljal po strmi ozki vijugasti stezi na Komno, kjer se je bočil lep hotel. Pod njim je bila skromna lovska koč. Postregel nama je s čajem.

»Utrudil sem se, ker že dolgo nisem bil v gozdu,« je vzdihnil Bogdan in se stegnil po pogradu. Lovec je počasi pripovedoval, koga je že spremljal na ruševca. Bili so veseli, če so imeli srečo, sitni, če jim je spodletelo, bili so veseli in godrnjavi, prijatelji žganja, zaspanci, ki so spali ves ljubi dan in lovci, ki so bili vso noč pokonci. »Čim višji je bil, tem bolj sem se ga bal,« je pripovedoval. »Lansko leto sem enemu iz deželne vlade kar v obraz povedal: Če misliš, da boš vse moje delo obgodrnjal, se salamensko motiš. Nisi bil samo ti v brigadi, tudi jaz sem bil in nosil tisti prekleti težki mitraljez. No, takoj je imel zame lepšo besedo.«

»Vsi ne moremo biti ministri,« je vzdihnil Bogdan in se prevalil na ležišču. Ob koč se je zaganjal močan veter, pod koč je hripavo bokal srnjak. Gozdar je prisluhnil. »Star je in varčujem ga za Martina, mojega prvega četnega komandirja. Dober fant je bil. Dal mi je veliko cigaret in še žganja, kadar ga je imel. Učenje mu je šlo bolj težko, četo je pa vodil, kot da bi imel vse oficirske šole. Šestkrat je bil ranjen.«

»Si bil kdaj ranjen?«

»Bil, dvakrat. Težko je bilo pozimi, slabi čevlji, borbe in marši. Zoprno je, če si moker in se cape sušijo na tebi. Ni čudno, če nekateri ne obiskujejo naših gora. Moj prijatelj je dejal, ko je bil jezen, da bo, če dočaka konec vojne, najvišja gora, ki bi šel nanjo — ženska.«

»Tudi kvantali ste v gozdovih,« se je oglasil Bogdan in se dvignil na ležišču.

»Molili smo bolj malo, kleli pa večkrat, v vseh jezikih. Naš četni obveščevalec Tine je znal kleti v osmih jezikih. Seveda ga je imel komisar močno na piki. Živio ta in oni, smo vpili po zmagi, ali takrat ko smo bili spočiti in siti.«

»Si ustrelil kakšnega srnjaka med našo revolucijo?« sem ga vprašal.

Podprl je glavo z desno roko in počasi odgovoril: »Samo štiri. Pa še te sem takrat, ko je bila ob ofenzivi četa strašno lačna. Morda se vam bo čudno zdelo, da sem v partizanih celo s senom krmil srne.«

»Tega ti ne bi verjel,« je dejal Bogdan in se dvignil na ležišču.

»Kakor hočete, toda krmil sem jih v tisti zimi, ki je bila huda, leta triinštiridesetega. Na Savinjskem smo prišli v gorsko naselje. Psi so lajali kot podivjani. Utrujeni smo bili. V eni uri so vsi pospali v velikem hlevu. Pod naseljem sem

stal na straži. Kar so pritekale iz gozda po trdem snegu tri srnice. Ustavile so se ob grmovju za nekim hlevom in grizle veje. Smilile so se mi. Vse naokrog je bilo mirno in tiho. Mesec je svetil in videlo se je kakor podnevi. Šel sem v bližnji hlev, iz koša vzel velik šop sena in ga nesel za grmovje. Srnice so zbežale, toda kmalu so se vrnille in hlastno jedle seno. Ko me je opolnoči zamenjal znanec Pavel, je hotel streljati srnice. Nisem mu pustil. Lačne so, mi smo pa siti te dni. Ne lomi ga!«

»Ampak streljal bi,« je rekel Pavel.

»Ti prekleta mrha!« sem ga nadrl, »žival se ne strelja na krmišču. Kaj bi rekli tvoji starši, če bi zvedeli, da sin Pavel ni padel v borbi, ampak da so ga ustrelili za mizo, ko je jedel kruh, klobase in se nalival z moštom.«

»Seveda, taka smrt bi bila res neumna,« je tiho odvrnil in odnehal.

»Zjutraj je gospodar rentančil, ker je dobil prazen koš. Pet mark sem mu dal, da sem ga potolažil.«

Pozno je že bilo. Ob butanju vetra v lovsko koč smo zaspali. Samo lovec ni zaspal. Sedel je ob pečici, nakladal na ogenj in nekaj premišljeval. Tema je še bila, ko naju je zbudil.

»Oh, kako bi še spal,« je šepnil Bogdan in si natikal stare gozdarje.

»V grmovju morata biti tiho. Nihče ne sme kadi,« nama je naročal.

Stopili smo iz koče. Veter je pojenjal in oblaki so pluli proti Tolminki. Na vzhodu je žarela v vsej lepoti jutranja zvezda. Sneg je hrustal pod nogami. »V dolini zelenje, tu je pa še zima,« je šepnil lovec. »Se pred dnevom morata biti na mestu. Ruševca prileti in gruli, še preden se naredi dan.«

»Oh, to vem,« je dejal Bogdan.

»Koliko jih pa že imate?«

»Do sedaj še nobenega, ker nisem imel sreče,« je nejevoljno odvrnil.

Ustavili smo se pred širokim grmom. Zlezal sem vanj in sedel na ozko desko. Bogdana je lovec zapeljal v stransko reber. Čakal sem in prisluškoval. V daljavi, više nad menoj, sem zaslišal prvo ptico, nato glas ruševca, ki se je približeval s čifujš, čičifujš, čifujš. Prvi svit je zajemal Komno. Priletela sta dva, oba hkrati. Obletela sta grm, kjer sem sedel, nato sta se sprehajala po snegu in grulila gru, gru, gru. Prvič sem poslušal gruljenje ruševca na visoki planini. Deset minut sem ju opazoval, poslušal in užival ob njunem gruljenju. Razprostrti peruti sta tekla po snegu, drug proti drugemu. Skozi grm sem potisnil dvocevko. Še malo sem počakal. Po strelu je ruševca obležal, drugi odletel. Končano je bilo prelepo gruljenje.

Prvi sončni žarki so obsijali Komno. Počutil sem se kot ob veliki zmagi v naši revoluciji.

»Ti si ga, jaz ga pa nisem,« je otožno dejal Bogdan.

Zapiski iz lovske kočē

III.

Srečanje na gozdni meji

Janko Perat

*Kako lepo bi biló
romati vse življenje
skozi zeleni gozd
in se ne ustaviti.*

S. Kosovel »Kako lepo«

Junij se je bližal koncu. Zahotelo se mi je miru, zato sem pisal čuvaju, da bom prišel in on me je, kot vselej, zvesto čakal na svojem domu. Samo nahrbtnik je še vzel in oba sva jo mahnila na Goro h koči, kamor sva prišla po nekaj urah. Najuzinala sva se in naležala, da je skoraj vsa utrujenost izginila.

Čuvaj mi je zaupal, da na dnu tiste globače, kjer se gozd neha, na tisti jasi, kjer snežni plazovi ne puste, da bi zraslo ruševje, vsak večer izstopa srnjak, ki se ni še prav prebarval. Dobro bi bilo pogledati, kaj je z njim.

»Ampak zakaj ga ti ne greš čakati?«

»Oh, jaz imam časa na pretek, saj srnjak ni tak, da bi ga moral prav jaz upleniti. Takih, kot je ta, bom do jeseni lahko še mnogo našel. Od daleč si, iz mesta prihajaš, zato le pojdi, morda bo zate primeren. Jaz moram še marsikaj postoriti okrog kočē in potem, bolj pod noč, bom že kam pogledal, če se mi bo zljubilo.«

»Praviš, da zate ni primeren. Kakšen pa je?«

»Pha! — En tak poprečen srnjak, že star, ki ga ni prav nič škoda, če ga upleniš. Tebi ne bodo

nič rekli, meni pa gledajo bolj na prste. Zame je komaj dober, če je spaček s tremi nogami.«

»No, bom pa pogledal, kakšen je, saj ni nujno, da bi streljal. Hvala ti!«

»Dober pogled, pa nikar preveč ne omahuj! Lahko ga boš uplenil, če boš le hotel.«

Ko se je dan že nagibal v večer in je bilo vreme tako čudovito, je bilo treba izkoristiti dragocene trenutke prostosti. Vzel sem torej puško in se napotil, kamor mi je svetoval čuvaj.

Vedno je hranil zame kako majhno, prijetno presenečenje, kadar sem prišel v lovišče.

»Drugi imajo več časa kot ti, pa naj si ga sami poiščejo, če hočejo,« se je opravičeval pred menoj in morda tudi pred svojo vestjo. »Saj prihajaš poredko k nam, pa še tistikrat naj bi se zaman klatil po gmajni; to ne bi bilo prav.«

Midva s čuvajem sva si stara prijatelja. Najino prijateljstvo sega daleč nazaj v tiste dni, ko smo si bili vsi bolj tovariši, kot smo si danes. Skupaj sva bila v partizanih in vsakdo ve, kaj pomeni staro vojno tovarštvo. To ostane. Čas je marsikaj spremenil, ampak midva sva si ostala prav tako zvesta kot v tistih slavnih dneh, čeprav so se po vojni nujno ločila najina pota. On je ostal doma, na kmetih, jaz pa sem šel v šole in ostal v mestu.

Rad se vračam k njemu in v lovišče, ki ga zvesto čuva. Pri njem se lahko znebim maske, ki nam jo vsiljuje življenje, ki mu pravijo moderno, a je brezdušno.

Človek je komplicirano bitje, poln nemira, želja in hrepenenja; nikoli ni prav zadovoljen. Nagonsko išče sreče in izpolnitve, tovarštva in ljubezni. Vse, kar je v nasprotju s temi najbolj človeškimi lastnostmi, pa pritiska nanj kot težko breme, peza, ki ga sili, da vsak po svoje iščemo način, kako bi se vsaj za kratek čas znebili bremena. Jaz sem si izbral samoto, Goro in gozd. Zato sem zdaj tu.

Prispel sem nad vzpetino, ki se dviga nad jaso in sedel na travnato rušo med dvema skalama, ki štrlita iz zemlje. Od tod sem imel lep pogled na jaso, ki se je raztezala pod mano na robu gozda in na cvetje, raztreseno po zeleni preprogi. Sonce se je polagoma nagibalo k zatonu. Roj žuželk je plesal v večer. V zraku je bilo slišati medlo brenčanje, podobno šepetanju.

Zaprl sem oči, da bi telo dojelo mir, da bi se vse moje bistvo otreslo bremena napetosti, da bi se ves zlil s harmonijo narave. Z zaprtimi vekami sem se predal čaru samote in tihemu večernemu šepetu zgodnjega poletnega dne.

Potem sem zopet pogledal okrog sebe, na jaso pod seboj in na cvetje na njej in v nebo, ki je začelo polagoma menjati barvo, vrh Gore, ki je še vedno žarela v soncu in na ptico, ki je jadrala v zraku. V svojem najglobljem bistvu sem začutil, da sem srečen. Breme vsakdanjega življenja mi je zdrknilo z ramen. V tem je bil velikanski mir, ki ga nič ni motilo. Sicer pa je

naravi popolnoma vseeno, kaj počenjam, kaj počenja vse to človeštvo na svetu.

Nenadoma se mi je zazdelo, da se je na robu gozda pojavila rjava lisa. Pozorneje sem pogledal in lisa se je premaknila. Šele daljnogled mi je povedal, da je srnjak, najbrž tisti, o katerem mi je pravil čuvaj, kajti bil je slabo, blede obarvan in zdelo se mi je celo, da ima po plečih še vedno krpe zimske dlake.

Srnjak ni stopil iz gozda. Počasi in previdno je v senci, tik ob robu jase, šel iz enega konca proti drugemu. Rogovja nisem mogel oceniti, ker je bilo predaleč in ga je vedno skrivala kaka veja. Ampak srnjak je star, to je gotovo. Njegovo obnašanje to potrjuje. Mlajši srnjak ne bi bil tako previden, saj tu, daleč od človeških bivališč, divjad skoraj ni vznemirjena. Le zakaj ni izstopil na pašo? Sicer pa je še zgodaj. Bo že izstopil, ko se bo počutil varnega, zdaj je najbrž na izvidniškem obhodu.

Spet sem se predal pojočim odmevom spomina, zaspano zrl naokrog in se spajal z lepoto. Čez nekaj časa, sam ne vem kdaj, kajti čas je zame izgubil pomen, je spet pritegnila moja pozornost rdeča lisa. Na jaso je počasi in dostojanstveno izstopila srna. Nekaj časa je oprezala in gledala naokrog, nakar je očitvidno pomirjena obrnila glavo proti gozdu ter nekaj časa gledala tja, od koder je prišla, dokler ni na jaso priskakljaj mladič. Čudno, navadno srna dovoli mladiču na jaso ali senožet šele sredi julija. Nato se je začela mirno pasti, ne da bi se menila za mladiča, ki je skakljaj po jasi, od enega šopa cvetja do drugega, se plašil metuljev ali pa se je v otroški objestnosti v diru pognal k materi in se vrtel okrog nje.

Nenadoma se je spomnil, da je lačen. Ušesa je položil po vratu in v drncu stekel k srni, k sladkemu viru materinega mleka. Srna ga je spočetka pripustila in ga celo nežno pobožala z jezikom po hrbtu, potem pa je nenadoma sunila z nogo in ga odrinila. Z visoko dvignjeno glavo je jela opazovati gozd. Tam je bil še vedno srnjak, še vedno previden in nezaupljiv. Videl sem ga, kako je šel čez presledek med drevjem in se spet skrivil v gozdu. Srna, očitvidno pomirjena, se je začela spet pasti, mladič pa je bil vidno užaljen, kajti nekaj korakov stran je očitajoče gledal na mater in strigel z uhlji. Toda tudi srnjaček, kot vsi otroci, je kmalu pozabil na jezo in se pognal v tekmo z zlatim metuljem, ki je zaplesal okrog njega.

Stari srnjak je končno izstopil. Srna mu je komaj privoščila bežen pogled in se pasla naprej. Medtem je on, z visoko dvignjeno glavo, oprezoval po okolici. Dobil sem občutek, da je opazil celo moj, skoraj nepomemben gib, ko sem uprl vanj svoj daljnogled, čeprav me je dobro zakrivalo ruševje.

Takrat mi je bil na primerni strelni razdalji, lahko bi ga bil streljal, saj mi je daljnogled potrdil, da je imel čuvaj prav. Bil je poprečen, že star srnjak, z neizrazitim rogovjem šesteraka v zatonu. Prav nič bi ga ne bilo škoda. Ampak, če bi prav zdajle streljal, bi bilo za ta večer konec lepega razpoloženja in čudovitih prizorov na jasi. Odločil sem se, da bom še malo opazoval. Za strel bo še čas. Srnjak se je začel pasti ob robu gozda in se mi vedno bolj odmikal. Nič zato.

Kar naenkrat je srna vznemirjeno sunila z nogo in srnjaček je planil k njej. Jaz pa sem prav tako iznenada zgrabil puško in jo nesel k licu. Hkrati sem opazil zvitorepko, ki se je prihuljeno vlekla ob robu ruševja.

Dobil sem jo v daljnogledov križ in že se je kazalec stegnil k sprožilcu, ko sem opazil na robu objektivna, da lisica ni sama — sledil ji je mladič.

Ne, ne bom streljal, sem sklenil, pa če bom tudi plačal globo zaradi neizpolnjenega plana odstrela škodljivcev. Seveda bi me starešina prav gotovo kritiziral, kajti on ima na piki meščane, kar le s težavo prikriva. Ampak mladiču ne bom ubil matere in materi ne mladiča, obeh hkrati pa v tej goščavi itak ne bi mogel.

Položil sem spet puško na kolena in nesel k očem daljnogled. Srnja in lisičja družina sta si bili zdaj že tako blizu, da sem imel obe v vidnem polju.

Srna je svareče udarjala s prednjima nogama hkrati, medtem ko se je lisica prihulila k tlom. Njen mladič je sedel zraven nje in si začel lizati sprednje tačke. Ni mu bilo všeč, da ga mati takole vlačí za seboj; najbrž je bil utrujen.

Srna je še enkrat svareče sunila s prednjima nogama in tedaj je lisica spoznala, da se s tako pogumno materjo ni igrati. Obrnila se je in z mladičem izginila v ruševju. Tudi srni se je zdelo primernejše, če se umakne v gozd.

Medtem je sonce že zdavnaj zašlo in dan je umiral. Jasa se je še nekaj časa krčevito oklepala usihajoče svetlobe in se branila temačnih senc, ki so se tihotapile iz gozda.

Srnjaka ni bilo več na spregled, zato sem se odpravil še jaz.

Tam v koči je čuvaj že pripravljaj večerjo. Nekam hudomušno me je pogledoval in se mi nasmihal s svojim čudno spačenim obrazom. Človek nikoli ni prav vedel, ali se smeje ali joka. »Torej si se odločil, da boš tudi letos plačal točke za nepokončane škodljivce?«

»Kaj, si me videl?«

»Vse se zve. Dober čuvaj mora vedeti vse. Ampak nič ne maraj! Saj ti bom jaz uplenil lisičo, ko mlade spodratejo, ker si se tako lovsko obnašal.«

(Se nadaljuje)

Lovski oprtnik

Proti škodam na poljskih kulturah

Nekatere lovske družine imajo precejšnje izdatke pri poravnavanju škode, ki jo povzroča divjad na poljskih kulturah. Posebno tam, kjer so nekateri kmetje že navajeni, da prejemajo določene odškodnine, in za vsako malenkost prihajajo tarnat, da jim je divjad uničila »vsaj polovico pridelka« itd. — Zahtevajo seveda komisijski ogled na kraju samem in povračilo v naturalijah ali denarju. Hkrati zatrjujejo, da so imeli posevke prav dobro zavarovane, pač pa da je divjadi toliko, da se niti strašil več ne boji. — Koliko je na tem resnice, se najbolje prepričamo sami, ko si na kraju samem ogledamo škodo. Osebnostno se vedno zavzemam za to, da se od divjadi storjena škoda oškodovancu povrne pod pogojem, da si je svoje posevke tudi krajevno ustrezno zavaroval. Kljub temu, da je zavarovanje največkrat neučinkovito, imamo vsaj vtis, da je lastnik parcele pokazal dobro voljo in skušal zaščititi svoj posevek oz. poljsko kulturo.

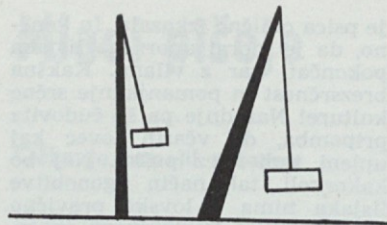
V glavnem vemo, da še tako dobro oblikovana in oblečena strašila, včasih tudi »s puško pri licu«, ne učinkujejo, če so nepremična. — Divjad se teh mirujočih figur

kaj hitro navadi in se že po nekaj dneh mirno sprehaja in pase okrog njih, kar sem večkrat tudi sam opazoval. —

Namen mojega pisanja je, seznaniti lovce z zelo učinkovitimi strašili, ki sem jih v minulem letu tudi sam preizkusil. Strašila so enostavna in ne zahtevajo skoraj nobenih stroškov.

Na več navpično ali poševno stojčih kolov-fizolovk privežem na kratke, pa tudi na daljše tanke vrvce ali rafije koščke stekla, še bolje zavržena oz. razbita zrcalca (dobite jih pri steklarju ali najdete doma), kar se navadno stalno vrti, povzroča nekakšne pobleške in žvenketanje pri rahlem udarjanju stekla ob kol.

Predlanskim so mi v aprilu srne povsem obzrle kakih 40 vinskih trt, tako da še lani niso rodile, zajci pa so mi na isti vinogradniški parceli temeljito »obdelali« skoraj ves fižol. Podobno se je zgodilo tudi mojim sosedom. Minulo pomlad pa smo — kakor zgoraj opisano — obesili približno 10 x 8 cm velika stekla oz. ogle dalca, in uspeh je bil skoraj 100 %. — Že pri rahlem vetru se je slišalo cingljanje na vse strani, svetlikanje na soncu ali ponoči ob mesečini pa se je videlo blizu 200 m daleč. — Stekla skoraj neprenehoma nihajo, se vrtijo in bolj ali manj udarjajo po kolih,

kar vsakršno divjad učinkovito plaši. — Taka strašila učinkujejo pri srnjadi, zajcih in fazanih, verjetno tudi pri divjih prašičih. Ne dolgo tega sem videl v Avstriji, ob glavni cesti proti Celovcu, na krajih, kjer so postavljeni prometni znaki »Pozor divjad na cesti!« približno meter od tal napepljeno žico in na njej obešene 3 cm široke in 20 cm dolge trakove staniola, ki se prav tako stalno svetlikajo oz. nihajo. Trakovi so obešeni zato, da preprečujejo divjadi prehod čez cesto.

Avstrijski lovec mi je povedal, da divjad ne gre čez take ovire in da ni več trčenj motornih vozil z njo na tej tako prometni cesti. Lovcem priporočam, da na najbolj ogroženih parcelah v lovišču, v sporazumu z lastnikom, sami postavijo taka strašila in od kmetov, ki imajo stalne škode oz. vedno iščejo odškodnine, neizprosnno zahtevajo, da si spomladi pravočasno tudi sami po tem »vzorcu« zaščitijo svoja polja, zakaj — kakor sem že povedal — vsa mirujoča strašila, apno, pa nekakšen sukanec ali preja na koruznih njivah prav nič ne zaležejo in sploh nima nobenega pomena, da bi se s tem ukvarjali. —

Skica kaže taki strašili, ki jih lahko naredimo enostavno in brez stroškov. Lovci in kmetovalci, poskusite!

Mirko Mikša

Neučinkovito strašilo

Foto inž. M. Briški

«Lisjaka z vilami»

Več ko 20 let sem že lovec, vse mogoče stvari sem doživel, slišal in bral ter večkrat imel namen, da se oglasim. Toda doslej je vse ostalo le pri namenu. Ko pa sem v 12. številki Lovca 1968 bral vest z gornjim naslovom, sem se odločil za nekaj pripomb. Predvsem mislim, da tak članek ne spada v naše glasilo. Kaj naj se iz tega članka naučimo? Mar naj hvalimo »junaštvo« lovca, ki ubija nabodeno in oklano lisico, ob pomoči psa, z vilami v seniku? Saj do tam, ko je avtor omenjenega dopisa začel odmetavati seno, bi bilo še kar v redu. Zadeva pa postane umazana, ko je žival z vilami zabodel v vrat, jo potegnil ven, opazoval boj med psico in lisjako ter pri tem ugotovil, da se

je psica odlično izkazala. In končno, da je moral upornega lisjaka pokončati kar z vilami. Kakšna brezsrčnost in pomanjkanje srčne kulture! Nazadnje pa še čudovita pripomba, da včasih lovec kaj upleni tudi brez puške. Naj bo kakorkoli, tak način ugonobitve lisjaka nima z lovsko pravično uplenitvijo nobene zveze in se protivi lovski etiki.

Slavko Vrabič

V nekaj trenutkih dva volka

Dne 13. marca 1968 je odšel lovec Jože Medić na visoko prežo ob mrhovišču, da bi videl, kako se gostijo medvedi. Ob 20. uri je prihlačal medved in začel s pojeditvijo. Ob 21. uri je zaslišal, da je zatulil volk kakih 800 metrov od preže. Čez nekaj minut je na levi strani od preže nekaj zašumelo. Jože se je nagnil in skozi dvoogled opazil, da se je ulegel volk; kasneje je ugotovil, da je bila volkulja. Medtem, ko se je pripravil na strel, je blizu nje legel še volk. Po strelu na okoli 100 metrov je volkulja zacvilila, vstala, se zavrtela in negibno padla, volk pa se je pognal v beg. Po menjavi naboja v bokarici je Jože oddal strel tudi na bežečega volka proti gozdu in ga na 250 metrov pogodil, da je obležal v ognju. S te preže je Jože tako uplenil že četrtega volka: prvega 7. 5. 1967, drugega 20. 12. 1967 in

13. 3. 1968 tretjega in četrtega. Izvedeni lovci menijo, da se po Kočevskem klatijo le še trije volkovi.

A. Kovačič-Sine,
Kočevska Reka

Moderni lov

Bil je čas brakad in neki lovec si je pozelel fazana. Odpeljal se je z avtomobilom po cesti, ki loči naše lovišče od sosednjega. Dober streljaj nad cesto so se na robu njive pasli fazani. Avto se je sunkovito ustavil in dva naša »radovedna« lovca, sta prislonila daljnogled k očem. Mož je izstopil iz vozila, se previdno ozrl naokoli, stopil k prtljažniku in izvlekel flobert. Ko je lovil fazana v strelni daljnogled, je izza ovinka pridrel avtomobil in flobert je brž zginil v prtljažniku. Avto je zginil in flobert je bil zopet brž v rokah »lovca«. To se je še dvakrat ponovilo, ker sta še dva avtomobila prihrumela izza ovinka. Medtem so fazani zginili v bližnji koruzi. Mož je imel pač smolo, ker si je izbral preveč prometnega kraja za svoj »lov«.

Naša lovca sta bila predaleč, da bi lahko karkoli storila. Če bo »lovec«, o katerem pišem, bral te vrstice, naj se malo zamisli v lovsko pravičnost in v poslovnik lovske družine!

Ivan Drobne

Lov na roparice

Sem eden mlajših lovcev LD Globoko pri Brežicah. Imam izredno veselje do lova, predvsem na roparice, na lisico. Naše lovišče je po svojem razgibanem terenu ugodno za lisice in roparice sploh. Že ob vstopu v zeleno bratovščino sem začel s psičkom vaje v jamarjenju po nasvetih izkušenih lovcev. V reviji LOVEC sem zasledil članek, v katerem izkušen lovec opisuje jamarjenje, ali kakor on imenuje, draženje lisičin. Po njegovem nasvetu sem poiskal lisičino, ki je bila »živa«. Letos 20. februarja privedem psička do lisičine, ga spustim vanjo in čakam, kaj bo. V jami se začne boj, a iz nje nič. Psiček se vrne opraskan po gobčku. Pošljem ga znova v jamo in po dolgem času se vrne s polnim gobčkom dlake. Zato oprčim psička in čakam. Po desetih minutah se pokaže iz luknje lisica, ki je obležala v ognju. Tako sem za uspeh dolžan zahvaliti lovcu, ki je objavil ta način lova. Prepričan sem, da imajo lovske družine dobre pse, toda zaradi njihove višine ne morejo delati v rovih.

Anton Harapin

Navihani lisjaček

Lepega poletnega večera smo se vračali domov. Pes Bori je veselo tekal okoli nas. Naenkrat zalaja ob poti v kup dračja. »Kaj neki ima?« smo ugibali. V gozdu je bilo že precej temno. V dračju se je skrival lisjak, ki ni bil večji od domače mačke.

Jože ga je prijel, zavil v suknjič in odnesel domov. Doma smo ga vtaknili v veliko kletko za veverice. Stisnil se je v kot in bil čisto miren, dokler je v sobi gorela luč.

Odšli smo spat. Zdaj pa je lisjak začel iskati izhod. Tekal je sem in tja, praskal s kremplji po žici ter sopihal in ropotal. Čez čas se je žica vdala in lisjaček je bil prost. Ker je povzročal vedno večji ropot, smo morali vstati. Sredi sobe je Jože odložil škornje. Lisjaček je zlezal v škorenj, pa se zopet izkobacal iz njega, kar je povzročalo dokaj glasen ropot.

Jože je v naglici kletko malo popravil in vtaknil lisjaka nazaj. Ugasnili smo luč, lisjaček pa je poizkusil drugič svojo srečo. Kmalu se je zopet rešil. Nato je imel precej opravka po sobi. Naenkrat ga je bilo slišati na oknu. Praskal je po šipah, prevračal cvetlične lončke in se zaganjal z vso silo v okno. Mogoče ga je zu-

Foto A. Kovačič

naj klicala mama lisica. Kdo ve? Čez čas se je okno odprlo in skok! Lisjak se je pognal v prostost.

»Na svidenje, Jože, pripravi mi par tolstih putk! Kadar bom pri najboljši volji, se bom spomnil tebe in tvoje kletke; prišel bom po najlepšo čopko.«

»Ti spaka lisičja!« je zagodrnjal Jože skozi okno v temo.

Bohorjanka

Kako poje veliki petelin

V to nekako lovsko skrivnost me je uvedel gospodar naše LD Maks H. Dne 28. marca 1968 sva šla na zasliševanje in ob štirih zjutraj prišla do rastišča. Kar me tovariš Maks vpraša: »Ali ga slišiš?« Res sem ga slišal, a ga zaradi mraka nisva videla. Tedaj me tovariš prime za roko in pravi: »Sedaj pa stopaj kakor jaz, da prideva čim bliže, da ga boš videl in vedel, kako se petelin naskakuje.« Stopala sva po nekaj korakov naprej, kadar je petelin brusil, potem postala in poslušala ter spet stopala, dokler mu nisva prišla blizu na 50 metrov. Tam sva ga poslušala in gledala, ker se je medtem zdanilo. Takrat je petelin utihnil, a ga je tovariš z oponašanjem kokoši vzpodbudil, da se je znova oglasil. Petelin je pel na visoki bukvi in imel razgled na vse strani. Zato sva morala biti zelo previdna. Gospodar družine mi je povedal razne pomembne stvari o petelinu, ki sem si jih za vedno zapomnil in sem mu, kot mlad lovec, zanje zelo hvaležen. Odločil sem se, da bom šel poslušat petelina, kadarkoli bom utegnil. Mladim lovcem svetujem, da ga gredo s tovariši čim večkrat zasliševati, ker v zgodnjih jutranjih urah poleg petelina in njegovega petja lahko slišijo in vidijo mnogo novega in zanimivega. Kar ti pokaže izkušen lovec, ti ostane v trajnem spominu. Saj lepega spomina nimaš zgolj na to, kar ustreliš, ampak tudi na tisto, kar lepega doživiš.

Silvo Simerl,
LD Vurmat

Zajec in lisica na Ljubljanskem gradu

V začetku aprila letos, ob enajstih dopoldne, se je na bregu Ljubljane ob Šentjakobskem mostu znašel zajec, pretekel med avtomobili cesto in jo mimo osuplih upokojencev na klopcah ubral po Rožni ulici na Grad. Na čigavem vrtu se sedaj pase, ne bi vedel,

pač pa, da tu ne bo dolgo ostal, saj ga bodo preganjali sprehajalci in psi.

Pred leti, ko so bili v gradu še stanovalci, sem iz mojega vrta tamkaj spustil lisico, ki mi je bila v napoto. Nekaj dni pozneje sem bral v »Slovenskem poročevalcu«, da lisica krade grajskim stanovalcem kokoši. (Naj mi danes, po tolikem času oprostite.) Toda lisice kmalu ni bilo več, tako kot tudi tega korajžnega dolgouhca kmalu ne bo, ali ga že ni več na Ljubljanskem gradu.

Edo Grabrijan

Srnica Bebica

V noči med 9. in 10. junijem lani je mož moje sestre vozil z avtom TAM iz Ljubljane proti Dolenjski. Kar zagleda v luči žarometov srnico in zavre. Preden pa je vozilo docela obstalo, je bila srnica že pod njim. Na srečo je srnica obmirovala med kolesi, tako da je šofer pobral vso prestrašeno živalco, ne prehudo udarjeno le po

zadnji desni nogi. Čez dober teden je v domači negi že dobro hodila. Nekaj dni je pila le mleko, potem smo ji dajali deteljo in drugo krmno. Čez noč smo jo morali v ograji zaklepati, ker ji je vaška podivjana mladež stregla po življenju. Tako so nam dobro leto prej vzeli iz golobnjaka globe in jim v sosednji dolini surovo porezali glave. Srnica se je lepo razvijala in je z mojo hčerkico in hčerkico moje sestre postala nerazdružljiva prijateljica. Toda v oktobru istega leta je prišel za vse nas žalosten dan, ko smo oddalj Bebico v ljubljanski živalski vrt. Kadar hčerkici na televizijskem zaslonu vidita srnico, sta vse iz sebe in kličeta: »Bebica, Bebica!« Upamo in želimo ljubi srnici, da se ji v živalskem vrtu dobro godi — če še živi.

Marija Trkman-Klopčar
Grčarevec

Mladi pišejo

Očka je ustrelil ruševca

Tudi moj očka je lovec. Čeprav imam šele 12 let, grem zelo rada z njim na lov. Pa naj opišem, kako je očka ustrelil ruševca.

Jasnega pomladnega jutra se je odpravil na Blegoš. Na vrhu je pihala prava kraška burja, zato se je očka stisnil v bližnji bunker, ki je ostal še iz vojnih časov, ter oprezal in poslušal. Ko se je začelo svitati, je očka zaslišal iz sosednjega brega ruševčevo pihanje in gruljenje. Poskušal ga je privabiti na klic in je posnemal ruševčevo pihanje. Na prvi klic ni prišel, ko pa je očka poklical drugič, je predenj priletel čudovito lep ruševac. Zaradi hude burje in goste nenadne megle ni mogel streljati in je že mislil, da bo petelin odletel. A ni, še bolj se je šopiril in grulil. Prišla je priložnost za strel in očka je ustrelil ruševca. Ves vesel se je vrnil domov in rekel: »Prvič sem ga videl, prvič slišal in prvič ustrelil.«

Dal ga je nagačiti in od tedaj nam krasi stanovanje. Čeprav imamo že precej drugih nagačenih živali, je ruševac med vsemi najlepši.

Branka Lapanja

Lovska organizacija

Ustanovitev Združenja lovskih zvez podonavskih držav

Na predlog Zveze lovskih društev Avstrije je bil 19. aprila t. l. na Dunaju sestanek lovskih zvez podonavskih držav, ki so se ga udeležili zastopniki Zveze lovskih društev Avstrije, lovskih zvez Češkoslovaške, Madžarske in Jugoslavije. Lovsko zvezo Jugoslavije sta zastopala podpredsednik LZJ in predsednik LZS Rado Pehaček ter svetnik LZS Veljko Varičak.

Kot opazovalci so bili navzoči dipl. ing. Hans Edgas Martini, predstavnik bavarske lovske zveze (ZR Nemčija) in predstavniki

romunske, sovjetske in jugoslovanske ambasade.

Glavni točki dnevnega reda sta bili podpis sporazuma o pristopu k Združenju lovskih zvez podonavskih držav in razprava o statusu Združenja. Tako kot lovske zveze Avstrije, Češkoslovaške in Madžarske se je namreč tudi predsedstvo Lovske zveze Jugoslavije odločilo za pristop k tej zvezi.

Sestanka na Dunaju se niso udeležili zastopniki Romunije in Bolgarije, ki pa so s telegrami sporočili pristop njihovih zvez k temu Združenju. Predstavnik bavarske lovske zveze je pozdravil ustanovitev tega Združenja in sporočil, da bo tudi ZR Nemčija pristopila k Združenju lovskih zvez podonavskih držav. Predstavnik sovjetske ambasade je izjavil, da se bo najbrž tudi lovska organizacija ZSSR včlanila v to združenje.

Predloženi statut Združenja bodo nekatere včlanjene zveze naknadno ratificirale. Sporazum na Dunaju nikakor ni naperjen proti Mednarodnemu lovskemu svetu, namen Združenja je predvsem v naslednjem: pospeševanje lovskoznanstvenega raziskovanja, dvig in pospeševanje lovstva, vzgoja lovcev v smislu stroge lovske pravičnosti, varstvo narave, pospeševanje lovske kinologije, ohranitev in gojitev lovskih običajev, koordinacija borbe proti boleznim divjadi, sodelovanje z vsemi evropskimi lovskimi organizacijami.

Za predsednika Združenja je bil izbran predsednik Zveze lovskih društev Avstrije dr. Otto Koller, za podpredsednika pa dr. ing. Vitezslav Zasmeta — predsednik Lovske zveze ČSSR, Vallus Pall — predsednik Lovske zveze Madžarske, Rado Pehaček — podpredsednik Lovske zveze Jugoslavije.

-elf-

Dolina Soče

Od leta 1952 redno zahajam v Bovec in na lov v Log pod Mangartom. Kadarkoli potujem po tej dolini, premišlujem, katera dolina je lepša, bohinjska, kranjskogorska ali bovška. Najraje zavijem po dolini Soče. Posebno čudovita in prekrasna je dolina od Tolmina, Žage, Bovca do Loga pod Mangartom, preko Strmca do Predela na jugoslovansko-italijanski meji. Ko se pelješ od Žage proti Bovcu, ne moreš kar tako mimo velikega slapa Boka in čim bolj se bližaš Bovcu, tem bolj imaš na dlani vso lepoto, cvet go-

ra, Kanin, Rombon, Izgara, Bovški Grintovec, Golobar, Svinjak in Polovnik, ki obdajajo kot čudovit venec to mestece. Skozi dolino in vasice pa teče Soča, ki je s svojimi kanjoni in po barviti lepoti edinstvena, vasice pa poleti v bujnem cvetju, s katerim znajo tudi skromni ljudje okrasiti svoje domove. Na Predelu, na državni meji, je prijazna restavracija, kjer te ob vsakem času ljubeznivo postrežejo.

Ko greš na lov na Ruševo goro, se ti odpre razgled na Italijo in Rabelj z Rabeljskim jezerom. Na drugi strani je Mangartsko sedlo, od koder gledaš na tromejo s sosedno Avstrijo in Italijo z Be-

lopeškimi jezери. Če se povzpneš v Koritnico pa imaš razkošen pogled nazaj na dolino Log pod Mangartom. Tu ni industrije, ki bi maličila naravne lepote, a zato se morajo starejši ljudje boriti za vsako ped rodne zemlje v strminah, medtem ko mlajši hodijo po svoj kruh v rudnik skozi predor v Italijo. Vas Strmec, koder so bili za časa NOB hudi boji in pomorjeni vsi moški, je še vedno v črnini in tudi hiše so do danes ostale porušene.

Kljub vsem težavam in težkemu delu pa si je Lovska družina Log nadela nalogo, da si ob svoji dvajsetletnici postavi visoko v

Lovska koč LD Log na Planji

Foto S. Perčič

gorah lovsko kočo, na planini Planja nad Možnico, okoli 2300 m visoko. Družina je bila ustanovljena leta 1947 in je štela 8 članov — sedaj jih ima 23. Ima le gorsko lovišče, v glavnem za gamsa, ruševca in velikega petelina. Srnjadi in zajcev je malo in jih zato goje in ščitijo, da bi se sialež povečal. Vložili so tudi nekaj zajcev s Češkoslovaške. Pri gradnji koče so sodelovali vsi člani, posebej starešina Franc Crnut kot organizator, Berti Valas in Matko Muznik pa pri tehničnem delu in financah. Kakšen napor je bil zgolj nošenje materiala, dobro ve npr. Franc Mavrič, ki je sam nesel kompletan štedilnik, težak 70 kg, prav do vrha. Kočo so zgradili v rekordnem času, lani od 11. julija do 14. oktobra. Otvoritev koče je bila združena z lovom na gamsa, ki sem se ga tudi jaz z navdušenjem udeležil. Drugi dan je bil v Spodnjem Logu piknik za vse lovce in njihove družice, kjer ni manjkalo dobre volje in veselega razpoloženja v pravem lovskem duhu.

Slavko Perčič

Občni zbor Lovske družine Petišovci, 6. aprila 1968

Ob severni meji Slovenije, ob Lendave do sosednje Madžarske in do sosednje republike Hrvaške pri murskem Središču se razprostira lovišče Lovske družine Petišovci. Približno dve tretjini lovišča je ravnina, ena tretjina pa lendavski griči in hribi, ki dosežejo največ 300 metrov nadmorske višine. Po teh hribih oz. gričih goje vinsko trto in pridelujejo dobro lendavsko vino.

Lovišče obsega 5600 ha, od tega je 2900 ha lovne in 2700 ha nelovne površine. V družino je včlanjenih 41 aktivnih članov.

V času svojega obstoja je družina dosegla lepe uspehe pri gospodarjenju, strokovnem izobraževanju in dvigu lovstva sploh v tem kraju.

V letu 1963 je družina začela graditi v Lendavi lovski dom in ga je dogradila leta 1964. V njem je družina uredila svoje lovske prostore, predvsem dvorano (5 m × 10 m), ki se uporablja za seje. Pri gradnji lovskega doma so sodelovali vsi člani družine; več ko leto dni so sleherno nedeljo udarniško delali. Po sedanji ocenitvi je lovski dom vreden okrog 35 milijonov starih dinarjev.

Lovska družina vodi načrtno gospodarstvo, prednost pa daje lovnemu turizmu. Lani je v lovišču lovilo 35 inozemskih gostov, ki so

se v lovišču mudili 56 lovnih dni. Izkupiček za takse in odkupljeno divjad je dosegel 1564 dolarjev ali 1 955 000 obračunskih S din.

Odstrel divjadi po članih družine se je vršil na skupnih lovih po planu, določenem za lovsko leto. Takšen način lova se je obnesel in ga bomo tudi v bodoče prakticirali.

Na občnem zboru smo ugotovili razne nepravilnosti, ki so se dogajale med lovskim letom. Predvsem je bilo dosti problemov in težav s čuvajsko službo, ki ni delovala tako, kakor je bilo določeno in sprejeto. V bodoče je treba čuvajski službi posvetiti več pozornosti, kar naj bi bilo povezano z večjo odgovornostjo članov.

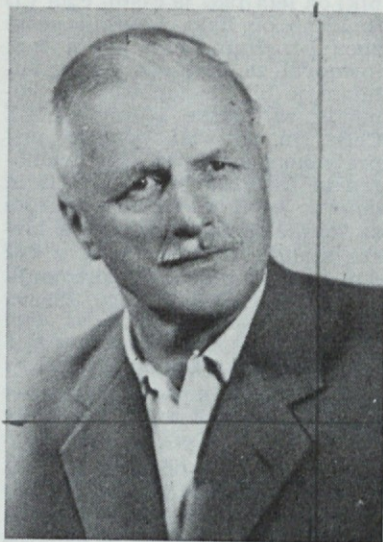
Največji problem pa je še vedno divji lov, ki ga je težko odkrivati. Nekaj divjih lovcev je družina vendarle uspela predati sodišču v kaznovanje. Potrebno je, da vsi člani družine pri odkrivanju divjega lova sodelujejo s člani upravnega odbora in da se ne izmikajo pismenim prijavam. Novi odbor bo vprašanju divjega lova posvetil več pozornosti in vsak primer posebej raziskal, če treba tudi pred sodiščem. Tako bomo s skupnimi močmi odpravili še obstoječe nepravilnosti, za boljše gospodarjenje in upravljanje z loviščem, ki nam je od družbe zaupano.

Jože Kopinja,
predsednik LD

Vladislav Vuk, član LD Rogatec, 75-letnik in nad pol stoletja lovec. Pri gojitvi divjadi je posebej zavzet za fazane. Iskrenemu lovskemu tovarišu želimo še mnogo let zdravja in lovskih uspehov, zlasti pri vzreji fazanov!

Člani LD Rogatec

Jubilanti

Tone Korošec, član LD Hum-Celje, 70-letnik. V lov ga je uvedel v Kranju že pred 50 leti njegov oče, znan lovec-veterinar. Naš jubilar je bil leta 1920 soustanovitelj Slov. lov. društva Florjan pri Rogatcu. Za tem je služboval v Ormožu in Murski Soboti, sedaj pa že 35 let živi v Celju, kjer je

tajnik LD. Vrsto let je bil tudi funkcionar LZ Celje. Leta 1926 je bil soustanovitelj Lovskega društva Šmartno ob Paki ter nekaj let njegov tajnik in predsednik; od leta 1967 je častni član LD Šmartno ob Paki. Letošnji občni zbor LD Hum-Celje ga je tudi imenoval za častnega člana. Jubilat je bil mnoga leta član komisije za lovske izpite pri LZ Celje, in še zdaj pomaga pripravnikom za izpite. Kot neumoren in zaslužen lovski tovariš in delavec je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge, redom za lovske zasluge II. stopnje ter z več diplomami in drugimi priznanji. Dragi Tone, še na mnoga, zdrava leta in ravne cevi!

Lovski tovariši

Umrli

Inž. Janko Urbas

Blag in miren, kakor je živel, nas je 19. jan. 1968 za vedno zapustil, le nekaj mesecev po tem, ko smo proslavljali njegovo devetdesetletnico. Gozdarski inženir Janko Urbas je bil med prvimi, ki so se med obema svetovnjima vojnama borili za uvajanje naprednih načel pri gojitvi in lovu samem. Zlasti si je pridobil velike zasluge za zaščito jelenjadi in gamsov na Pohorju. S svojo avtoriteto je do-

segel, da je bil med takratnimi lovskega zakupniki sklenjen sporazum o popolni zaščiti jelenjadi. In prav temu se imamo zahvaliti, da se je ta divjad v pohorskih loviščih močno razširila. Težko je danes oceniti ta uspeh, če vemo, da sta bila brakada in streljanje s šibrami na parkljasto divjad tedaj vsesplošno v navadi. Že takrat se je inž. Urbas boril za uporabo risanice pri lovu na plemenito parkljasto divjad.

Kot lovec in takratni lovski zakupnik je preživel proste urice v svoji lovski kočici na Rdečem bregu v krogu svoje družine in prijateljev. Kot predavatelj na gozdarskih šolah je znal naš Janke svojim učencem vcepiti ne le potrebno strokovno znanje, marveč tudi ljubezen do narave in do divjadi. Po drugi svetovni vojni se je inž. Urbas že kot upokojenec in član LD Podvelka spet aktivno vključil v delo lovske organizacije. Ne le kot predavatelj in član lovske izpitne komisije, marveč tudi kot pisec in tenkočuten opazovalec divjadi je doprinesel svoj delež k razvoju slovenske lovske kulture. Med drugim je sodeloval tudi pri učbeniku »Lovstvo«, ki še danes velja za najboljši priročnik mladim lovcem. Do svojega osemdesetega leta in čez je stalno sodeloval kot izpraševalec v komisiji za lovske izpite. Za svoje veliko delo je bil odlikovan z redom za lovske zasluge II. stopnje, LZ Maribor pa ga je imenovala za svojega častnega člana.

Vsi, ki smo poznali inž. Urbasa, z njim delali in črpali iz bogate zakladnice njegovega obsežnega strokovnega znanja, mu bomo ohranili svetel spomin!

Otmir Cvirni

Franc Kozjek, član LD Brestanica, je sredi dela za lov in lovstvo, komaj 50 let star, omahnil v večnost. Zglednega lovca, tovariša in požrtvovalnega sodelavca bodo težko pogrešali družina, lovski bazen in področna lovska zveza. Naj mu bo časten in trajen spomin!

Lovci LD Brestanica

Franc Šauc, član LD Zelene vrh-Vuzenica, dolgoletni član upravnega odbora, je na poti na lovski posvet tragično preminil, komaj 48 let star. Za svoje 20-letno požrtvovalno delo v lovstvu je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge. Iskrenega in vedrega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem najlepšem spominu!

LD Zelene vrh-Vuzenica

Lovska kinologija

Priprava psov za letošnjo mednarodno razstavo v Ljubljani

Psa, ki je namenjen za razstavo, je treba za to pripraviti. Pes, ki se ne zna primerno obnašati, to je, mirno hoditi ob vodniku, mirno stati ob vodniku, ali če naj nekaj korakov teče ob vodniku, se mora tega pred razstavo privaditi. Vsak pes oziroma vsaka pasma zahteva tudi svoj način nege pred razstavo.

Kratkodlake pse moramo nekaj tednov pred razstavo vsak dan temeljito okrtati in s frotirko dobro zbrisati, da dobijo lepo zunanost, sijočo in čisto dlako.

Če je pes debel, mu zmanjšajmo obroke, in poskrbimo, da se bo vsak dan pošteno gibal. Najbolje to opravimo s kolesom. Suhim in mršavim psom povečajmo obroke hrane, ter jim dajmo več počitka. Slabo kondicijo in mršavost povzročajo največkrat paraziti, bolhe, gliste in trakulja ter slabo ležišče. Zato pravočasno poskrbimo, da odpravimo vse te nedostatke.

Pse z dolgo dlako moramo vsak dan dobro prečesati, jih okrtati in zbrisati. Španjelom in drugim dolgodlakcem, ki imajo posebno veliko dlake na ušesih in nogah, moramo posvetiti še več časa in nege, če hočemo, da nam na razstavi ne bodo v sramoto. Pse, ki imajo žimasto oziroma trdo dlako, moramo prav tako dobro in vestno negovati. Grda napaka so tudi predolgi kremplji; to najbolje in najlažje odpravimo, če pes veliko teče ob kolesu. Ščipanje krempljev po navadi naredi več škode kot koristi.

Kopanje in umivanje z milom in raznimi šamponi dlaki bolj škodita kot koristita. Najbolje se pes opere sam v visoki rosnjavi travi. Na razstavi naj ima pes primeren, ozek ovratnik iz usnja ali verižico. Širok ovratnik psu preveč pokriva vrat. Za vodenje psa v sodniškem krogu je potreben ozek jermen na zadrگو.

Jože Škofic,
član pripravljalnega odbora
za razstavo

Pregled vseh vrst psov ptičarjev

je imela LZ Gorica 24. marca 1968, pod vodstvom tajnika Edvarda Reharja, na vrtu gostilne »Pri bajti« v Rožni Dolini pri

Novi Gorici. Privedenih je bilo kar 52 ptičarjev.

Pregledanih in ocenjenih je bilo 39 psov, od teh 31 nem. kdl. (13 psov, 18 psic), 2 žimavca (pes in psica), 2 poentra (psa), 1 seter (pes) in 3 psice epagneul bretonke. Pasji material je zadovoljiv, zlasti nem. kdl. ptičarji, ki so v konsti-

tuciji in kondiciji napredovali. Pri drugih psih napredka ni bilo opaziti. Treba bo osvežiti kri. Lovska kinologija je na področju LZ Gorica, ki ne štedi s sredstvi in delom, krepko napredovala.

Pavel Cvenkel,
kinol. sodnik

4 — Bara RMPki 2948, tel. oc. pd., vodnik Miro Rijavec, 100 točk — I. b; nos 4, iskanje 3, stoja 3, zasnova za delo po sledu 2.

5 — Alta Rojska, RMPki 2802, tel. oc. odl., vodnik Ivan Leban, 76 točk, III. č; nos 3, iskanje 3, stoja 2, zasnova za sledenje 1.

7 — Bistra, RMP EB 248, tel. oc. odl., vodnik Zmago Sulič, 82 točk; nos 3, iskanje 3, stoja 1, zasnova za sledenje 2.

9 — Bora Biljenska, RMPki 2780, tel. oc. pd., vodnik Ivan Stibilj, 106 točk, I. a; nos 4, iskanje 3, stoja 3, zasnova za sledenje 4.

11 — Čep Polenški, RMPos, tel. oc. pd., vodnik Jože Saksida, 84 točk, III. a; nos 3, iskanje 3, stoja 2, zasnova za sledenje 1.

13 — Runo Trgoviški RMPki 3006, tel. oc. pd., vodnik Janko Nardin, 95 točk, I. c; nos 4, iskanje 3, stoja 3, zasnova za sledenje 3.

14 — Bir RMPki 2922, tel. oc. pd., vodnik Jože Vodopivec, 79 točk, III. c; nos 3, iskanje 2, stoja 3, zasnova za sledenje 2.

Vrste psov, ocenjenih v Novi Gorici	Ocene						Skupaj
	odlično	prav dobro	dobro	zadostno	nezadostno	neocenjeni	
Nemški kdl. ptičarji	1	11	16	1	—	2	31
Nemški žimavci	—	1	1	—	—	—	2
Poentri	—	—	—	2	—	—	2
Angleški setri	—	—	—	—	1	—	1
Epagneul bretoni	1	1	—	—	—	1	3
Skupaj	2	13	17	3	1	3	39

Pomladanski preizkušnji v Novi Gorici

Pomladanska vzrejna in pomladanska preizkušnja ptičarjev na področju Lovske zveze Nova Gorica sta bili v Selu pri Novi Gorici 7. 4. 1968. Preizkušnji je uspešno vodil ing. Hubert Jenčič, ocenjevanje pa je opravil podpisani.

Vreme je bilo deževno, nekoliko vetrovno, brez sonca. Teren je zelo gričast, nepregleden, kamnit kraški svet, kaj malo primeren za preizkušnjo mladih ptičarjev. Njiv in kultur je v tem kraju bolj malo, v splošnem zelo pomanjkljivo kritje za divjad. Lovišče je primerno bogato s fazani in z zajci, jerebic nismo videli, čeprav trdijo domačini, da so.

Organizacija je bila dobra, disciplina vodnikov prav tako. Vodniki so zelo slabo poučeni o pravih preizkušanjih. Lovska zveza naj bi za vodnike priredila eno ali dvodnevni seminar o disciplini in vrsti preizkušanjih ter vodstvu psa. Nekatere vodnike bi bilo treba tudi poučiti o šolanju in metodah šolanja ptičarja.

Obeh preizkušenj se je udeležilo 16 vodnikov s 16 psi in sicer: v skupini mladih (pomladanska vzrejna preizkušnja) 7; v skupini starejših (pomladanska preizkušnja) pa 9. Med vodniki starejših psov je bil tudi vodnik iz Italije. Obe preizkušnji sta pokazali, da je pasji material dober.

V skupini mladih so bili ocenjeni psi s številkami: 4, 5, 7, 9, 11, 13, 14 in so dosegli tele uspehe:

Foto I. Napotnik

Skupina starejših — pomladanska preizkušnja.

1 — Bor, RMPki 2734, tel. oc. pd., vodnik Zoran Janaskovič, 83 točk; nos 3, iskanje 3, stoja 1.

2 — Sok Vipavski, RMP EB 197, tel. oc. pd., vodnik Rafael Mlečnik, 102 točki; nos 4, iskanje 3, stoja 4.

3 — Rintin, RMPki 2426, tel. oc. pd., vodnik Stanko Petrovič 101 točka; nos 4, iskanje 3, stoja 3.

6 — Mali Vipavski RMP EB 158, tel. oc. pd., vodnik Karlo Kravos, 112 točk; nos 4, iskanje 3, stoja 3.

8 — Bob, RMPki 2732, tel. oc. pd., vodnik Lucijan Podberšič, 77 točk; nos 3, iskanje 3, stoja 1.

10 — Bena RMPki 2737, tel. oc. pd., vodnik Dušan Lupežič, 109 točk, nos 3, iskanje 4, stoja 3.

12 — Breg RMPki 2735, tel. oc. pd., vodnik Jože Pelos, 95 točk; nos 3, iskanje 3, stoja 2.

15 — Dim RMPki 2466, tel. oc. pd., vodnik Jože Vodopivec, 89 točk; nos 3, iskanje 3, stoja 3.

16 — Dick (Džek) RMPki 2465, tel. oc. pd., vodnik Avgusto Ledri, Italija, 108 točk; nos 4, iskanje 4, stoja 3, zasnova za delo po sledu 4.

Preizkušnja starejših psov se ni mogla zaključiti, ker so bili vodniki brez pušk, in ker psi niso šolani za odložitve. Zaradi tega tudi končne ocene niso bile podeljene. Vodnike ponovno opozarjam, naj na vsako preizkušnjo vzamejo tudi puško in nekaj municije.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Preizkušnja ptičarjev v Kranju

Bila je 21. 4. 1968 v lepem in bogatem lovišču na Gaštejškem polju. Vreme je bilo sončno, zelo suho, veter precej ugoden, kultura dovolj visoka, divjadi dovolj. Preizkušnjo je dobro vodil Tine Hafner. K ocenitvi se je prijavilo 5 psov: 2 poentra, 2 nemška kratkodlakarja, 1 špinger španjel. Za preizkušnjo so bili 4 nemški kratkodlakarji, 2 za spomladansko vzrejno, 2 za preizkušnjo.

Dosegli so:

1 — Cora Čevanska RMPki 2884, tel. oc. pd., vodnik in lastnik Jože Logonder. Psica ima prav dobre lovske zasnove, in je odlično vodljiva. I. a — 124 točk, nos 4, iskanje 4, stoja 4, sledenje 3.

2 — Boj RMP Po 41, tel. oc. nez., z vzrejno prepovedjo, lastnik in vodnik Jože Kirbiš. Pes nima zanimanja za divjad, niti ne gre od vodnika.

3 — Bodo RMPki 2531, tel. oc. pd., vodnik Jože Logonder. Dobro šo-

Nem. kdl. ptičarji, psarna Rogašovska, rejec Alojz Gaber, Serdica

lan 2-letni pes je pokazal prav dobre lovske lastnosti; 131 točk, I. oc., nos 4, iskanje 3, stoja 4.

4 — Ril, angleški poenter, tel. oc. nez., z vzrejno prepovedjo. Vodnik N. Kolmanko. Pes je brez zanimanja za divjad. Ne gre od vodnika. Vidnega zajca pa goni glasno.

5 — Astra Rojska RMPki 2803, tel. oc. pd., vodnik in lastnik Franc Sekne. Ima dobro lovsko zasnovo, I. b — 113 točk; nos 4, iskanje 4, stoja 3.

6 — Rina RMPki 1468, tel. oc. d., vodnik in lastnik Kocjan Jenko; 6 let stara psica z zadovoljivimi lovskimi lastnostmi: II. b — 109 točk; nos 3, iskanje 3, stoja 4.

Jože Škofic,
kinol. sodnik

Imena psov

V. P.

E

Ebro	Egina	Elita
Eho	Egun	Elin
Eda	Eguna	Elka
Edo	Eja	Elko
Eden	Ejan	Elster
Edi	Elan	Elvir
Edica	Elba	Elvira
Edit	Elana	Emika
Eta	Elda	Emon
Ega	Elek	Emona
Egan	Elga	Ena
Egica	Elič	Enis
Egit	Elida	Enka
Egita	Elina	Epos
Egina	Elis	Era
Egir	Elisa	Eros

F

Faban	Fanko	Feda
Fabas	Fantom	Felek
Fabula	Farao	Felin
Facan	Fareda	Felina
Faca	Faria	Felis
Facol	Farik	Felza
Fafa	Farko	Feniks
Fajda	Farma	Fenka
Fakin	Farman	Fera
Faktor	Fata	Ferika
Fala	Fatan	Ferna
Falot	Faust	Fičo
Fama	Fau	Fedis
Fani	Fečka	Fidas
Fanek	Fedo	Fido
Faneza	Fegis	Fidela
Fanga	Fela	Fidelko

G

Gaber	Gelica	Gorana
Gabo	Gema	Gorca
Gabon	Gemon	Gorda
Gad	Gelon	Gordan
Gaga	Geno	Gordona
Gaja	Gesta	Gorjan
Gajaš	Geton	Gorka
Gala	Gija	Grant
Galeb	Gidon	Granda
Galeja	Gidona	Granit
Galjot	Gilda	Greda
Galka	Gilica	Greka
Gama	Gina	Greta
Ganimed	Girka	Gris
Gavran	Girla	Grivan
Gazela	Gitka	Grivna
Geja	Glavar	Grof
Gejša	Globa	Grol
Gela	Gloria	Grom
Gelda	Gora	Gurko
Gelona	Goran	Gutka

(Se nadaljuje)

Prijavljene paritve

1. Resasti jazbečarji:

Bako Belovodski JRJos 311, bil na tekmi — Ciga JRJos 305, leglo 10. 6. 1968. Vzreditelj Ivan Verdinek, Lovski dom, Orehova vas. Drino JRJos 187, bil na tekmi — Cissy v. Brumenbühl JRJos 320, bila na tekmi, leglo 15. 6. 1968. Vzreditelj Janez Jezovšek, Bodišna vas 12, p. Grobelno. Tomo JRJos 313, bil na tekmi — Anke v. Zeilergarten JRJos 321, bila na tekmi, leglo 13. 5. 1968. Vzreditelj Franc Verdev, Zavrh 1, p. Šmartno.

2. Foksterierji:

Karo JRJFos 664, bil na tekmi — Reba JRJFos 510, leglo 30. 5. 1968. Vzreditelj Alojz Ložar, Kamnik, Medvedova 12.

3. Nemški prepeličarji:

Kuno v. Geroweier JRP Pr 11, bil na tekmi — Gelli v. d. Gamswand JRP Pr 04, leglo 17. 6. 1968. Vzreditelj Slavko Kovač, Celje, Ul. 29. novembra 55.

3. Koker španjeli:

Demon Uskovniški JRŠK 596 — Toša JRŠK 714, bila na tekmi, leglo 26. 6. 1968. Vzreditelj Rudi Navodnik, Letuš, Šmartno ob P. Eri Vojniški JRŠK 630 — Diva JRŠK 483, leglo 2. 6. 1968. Vzreditelj Miha Černe, Razvanje št. 90, p. Hoče.

Colonel v. Jäger aus Kurpfalz JRŠK 611 — Diana JRŠK 622, leglo 20. 6. 1968. Vzreditelj Borut Lesjak, Ljubljana, Rožna dolina, C. I/14.

Lisko JRŠK 583 — Era Uskovniška JRŠK 682, leglo 18. 5. 1968. Vzreditelj Jože Bedenk, Črnuče 40.

4. Nemški kdl. ptičarji:

Dill v. Steinbacher JRP 4373 — Beba Dragučovska (Biba) JRPki 3763, bila na tekmi, leglo 25. 6. 1968. Vzreditelj Martin Čurin, Vodranci 8, p. Kog. Ali OeHZB DK 6378 — Bistra JRPki 4290, leglo 25. 6. 1968. Vzreditelj Ivan Udovič, Ljubljana, Krimska 16.

Cap JRPki 4868, bil na tekmi — Biba JRPki 3458, leglo 17. 6. 1968. Vzreditelj Rudi Ameršek, Prešna Loka 10, p. Sevnica.

Aco JRPki 4595, bil na tekmi — Bora Vrbinska JRPki 3462, leglo 8. 6. 1968. Vzreditelj Franc Bobek, Stari grad 22, p. Krško.

Bodo JRPki 4261, bil na tekmi — Astra JRPki 4870, bila na tekmi, leglo 21. 6. 1968. Vzreditelj Ivan Habinc, Zakot 59, p. Brežice.

Alj v. d. Schneerose JRPki 3822, bil na tekmi — Rega Prulska

JRPki 2397, leglo 25. 5. 1968. Vzreditelj Gabrijel Treul, Ljubljana, Na Peči 14.

Agan JRPki 3089, bil na tekmi — Randa JRPki 4228, bila na tekmi, leglo 10. 4. 1968. Vzreditelj Stan-ko Kovačič, Radgona, Lackova 13.

As JRPki 3320, bil na tekmi — Čila JRPki 3250, bila na tekmi, leglo 25. 4. 1968. Vzreditelj Franc Filipičič, Vosek 34, p. Pernica.

Cet Dragočovski JRPki 4002, bil na tekmi — Drina JRPki 2613, bila na tekmi, leglo 30. 4. 1968. Vzreditelj Anton Vodopivec, Prvačina 122, Nova Gorica.

Beno Trgoviški (Aron) JRPki 2818 CACIB, bil na tekmi — Dana Fužinska JRPki 2337, bila na tekmi, leglo 24. 5. 1968. Vzreditelj Lovska družina Ptuj.

Ari Prulski JRPki 3765 — Brina (Babi) Čavenska JRPki 4036, leglo 17. 6. 1968. Vzreditelj Janez Pernat, Ljubljana, Partizanska 39/II. Dingo Borovski JRPki 4775, bil na tekmi — Čela Ravenska JRPki 3332, bila na tekmi, leglo 3. 4. 1968. Vzreditelj Karl Klement, Dolič 119, p. Kuzma.

Beno Trgoviški (Aron) JRPki 2818, CACIB, bil na tekmi — Astra JRPki 3062, bila na tekmi, vzreditelj Alojz Vidovič, Maribor, Sentiljska c. 52, leglo 26. 5. 1968.

5. Nemški resasti ptičarji:

Dax v. Düsseldorf JRPos 1202, bil na tekmi — Asta Krimska RMPos 186, leglo 1. 6. 1968. Vzreditelj Avgust Rode, Ljubljana, Hradec-kega 47.

6. Epagneul bretoni:

Bodo JRP EB 38 — Bistra JRP EB 85, leglo 4. junija 1968. Vzreditelj Rudi Gabrič, Videm Krško, Strma pot 6.

7. Lovski terierji:

Lumpi JRLT 1381, bil na tekmi — Hitra Turjaška JRLT 2838, bila na tekmi, leglo 14. 4. 1968. Vzreditelj Jože Plestenjak, Slape 27, Ljubljana-Polje.

Igo Travnogorski JRLT 2906, bil na tekmi — Cika Sladkogorska JRLT 1599, leglo 28. 6. 1968. Vzreditelj Jože Mele, Želše 3, p. Cerknica.

Hojko Travnogorski JRLT 3281 — Ida Travnogorska JRLT 2839, leglo 21. 6. 1968. Vzreditelj Marjan Grajš, Sodražica, n. h.

Kip Pobreški JRLT 2918 — Dida Potoška JRLT 2922, leglo 16. 6. 1968. Vzreditelj Anton Pegan, Hrastje 1, p. Cerklje ob Krki.

Boj Idrijski JRLT 2828 — Linda Trebeljevska JRLT 2711, leglo 5. 6. 1968. Vzreditelj Jože Oblak, Vojsko 12, p. Idrija.

Riko Rodiški JRLT 2338, bil na tekmi — Hara JRLT 2340, leglo 3. 6. 1968. Vzreditelj Stane Pla-

ninšek, Štangarske poljane 13, p. Šmartno pri Litiji.

Kip Pobreški JRLT 2918, bil na tekmi — Tara JRLT 2000, leglo 6. 6. 1968. Vzreditelj Jože Cizel, Mali vrh 51, p. Globoko pri Brežicah.

Eros Pobreški JRLT 3175 — Eka Sladkogorska JRLT 2103, leglo 2. 4. 1968. Vzreditelj Vlado Ogrižek, Kostrivnica 15, p. Podplat.

Hanko v. Oetscherhof JRLT 885 — Jagica Travnogorska JRLT 2738, leglo 23. 3. 1968. Vzreditelj Edo Pulko, Celje, Ljubljanska 28/c. Hanko v. Oetscherhof JRLT 885 — Vesna Reseniška JRLT 2916, leglo 1. 5. 1968. Vzreditelj Ivan Klančnik, Gotovlje 90, p. Zalec.

Ardi Škalski JRLT 2912, bil na tekmi — Ada Dobrenjska JRLT 3098, bila na tekmi, leglo 26. 5. 1968. Vzreditelj Miha Šmit, Legen, n. h., Slovenj Gradec.

8. Brak-jazbečarji:

Doran JRBj 1462 — Ela Meninska JRBj 2050, leglo 25. 6. 1968. Vzreditelj Marjan Slatinšek, Gornji grad.

Miško JRBj 1819 — Lerka Vinarska JRBj 1824, leglo 13. 5. 1968. Vzreditelj Vinko Dovnik, Oplotnica 150.

Bato Velikolaški JRBj 1663 — Čvrsta Velikolaška JRBj 2079, leglo 16. 5. 1968. Vzreditelj Jože Jurečič, Borona 5, Vel. Lašče.

Heros Vinarski JRBj 1456 — Ama JRBj 1704, leglo 25. 5. 1968. Vzreditelj Gabrijel Strehar, Smrečno 6, Šmartno ob Paki.

Ber Žalski JRBj 1685 — Jela JRBj 892, bila na tekmi, leglo 17. 5. 1968. Vzreditelj Rudi Blazinšek, Konjsko 5, p. Vojnik.

Don JRBj 1880 — Dora JRBj 1218, leglo 12. 6. 1968. Vzreditelj Zdravko Kosmač, Hotavljje 20.

Mongo JRBj 1622 — Cita JRBj 1124, leglo 29. 4. 1968. Vzreditelj Anton Jakopin, Grahovo 52 pri Cerknici.

Ago JRBj 1569 — Era Meninska JRBj 2045, leglo 12. 5. 1968. Vzreditelj Franc Verdev, Zavrh 1, p. Šmartno.

9. Kdl. istrski goniči:

Dendi Kočevski JRGki 4379 — Ena Roška JRGki 4847, leglo 12. 5. 1968. Vzreditelj Ivan Poje, Lapi-nje 1, p. Mozelj.

Dik JRGki 5473 — Iška Travnogorska JRGki 4827, leglo 1. 6. 1968. Vzreditelj Marko Plestenjak, Podklanc 30, p. Sodražica.

Alkar JRGki 3261 — Bistra JRGki 4383, leglo 20. 5. 1968. Vzreditelj Anton Novak, Željne 1, Kočevje.

Žoni JRGki 5380 — Cenza Velikolaška JRGki 4822, leglo 10. 6. 1968. Vzreditelj Franc Korošec, Vel. Lašče, Brankova 4.

Žoni JRGki 5380 — Bujna Ortneška JRGki 4826, leglo 6. 6. 1968.

Vzreditelj Ivan Lovšin, Lipovec 25, p. Dol. vas.
Ivor JRGki 4821 — Vzorna JRGki 3853, leglo 15. 6. 1968. Vzreditelj Jože Glad, Ograja 10, p. Kuželj. Bojko JRGki 5390 — Bilka Osilniška JRGki 5393, leglo 29. 5. 1968. Vzreditelj Jože Šerčer, Žur-ge 8.

Sapko JRGki 5264 — Ajka JRGki 3320, leglo 6. 6. 1968. Vzreditelj ing. Ivče Berger, Trbovlje, Ope-karna 14.

Barčo Dobropoljski JRGki 4405 — Tira JRGki 4574, leglo 1. 6. 1968. Vzreditelj Jože Pankret, Go-tovlje — Plevna, p. Žalec.

Dik JRGki 5473 — Himna Trav-nogorska JRGki 5386, leglo 21. 6. 1968. Vzreditelj Lado Levstek, Ži-marice 42.

Arno JRGki 5481 — Ara JRGki 5483, leglo 26. 5. 1968. Vzreditelj Franc Lavrič, Podlipa, p. Dvor pri Žužemberku.

Astor JRGki 5396 — Astra JRGki 4751, leglo 21. 5. 1968. Vzreditelj Franc Vidic, Drašča vas, p. Za-gradec.

10. Resasti istrijanci:

Atoš JRGos 1171, bil na tekmi — Gorša Turjaška JRGos 1416, leglo 27. 6. 1968. Vzreditelj Ignac Tav-čar, Sp. Luša 5, p. Selca.

Belič RMGri 678 — Čapa Veliko-laška JRGos 1392, leglo 24. 5. 1968. Vzreditelj Gabriel Treul, Ljub-ljana, Na Peči 14.

Pirš JRGos 1269 — Bevka JRGos 1271, leglo 26. 6. 1968. Vzreditelj Lojze Zupančič, Železno 17, p. Do-bernič.

Biser JRGri 1242 — Brina JRGri 1198, leglo 22. 6. 1968. Vzreditelj Jože Kristen, Cerknica pri Ra-keku.

11. Posavski goniči:

Blisk JRGp 4812 — Liska JRGp 6371, leglo 12. 6. 1968. Vzreditelj Janko Mezek, Hotavljje 42, p. Go-renja vas.

Floki JRGp 3754 — Brina JRGp 5360, leglo 12. 5. 1968. Vzreditelj Ivan Jerman, Kisovec.

Bruno JRGp 5356 — Besi JRGp 4794, leglo 29. 5. 1968. Vzreditelj France Florjan, Osredok 1, Do-brovo.

Gado JRGp 5147 — Ada JRGp 7265, leglo 4. 5. 1968. Vzreditelj Leopold Jurgl, Žirovnica 12, p. Loka.

Živko JRGp 3756 — Bistra JRGp 6312, leglo 4. 6. 1968. Vzreditelj Anton Miklavc, Prebold 78.

Vogu JRGp 6693 — Cika Podvin-ska JRGp 4320, leglo 14. 5. 1968. Vzreditelj Ivan Javornik, Škof-ljica 108, Ljubljana.

12. Balkanski goniči:

Dan JRGb 4036 — Rena JRGb 5412, leglo 18. 4. 1968. Vzreditelj Ivan Zagožen, Bočna 104, Šmart-no.

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Strellec in pol

Zgodilo se je v majhni vaški krčmi, v prijetni, z gozdovi obdani vasi. Bila je sobota in kot navadno, se je tu zbrala zelena bratovščina. Zunaj je pritiskal mráz in vsi so se gnetli ob krušni peči ter ob »štefanu«, ki ga je morala mlada natakariča vsak čas zame-njati.

Njihov sprva pridušeni govor je postajal z vsakim »štefanom« glasnejši in skoraj vsak je vedel povedati, da je videl ali streljal prašiča ali jelena na pet metrov ali manj. Tako je tudi Slavcu dobro istrsko vino razvezalo sicer negibčni jezik in mu »obudilo« spomine. Sedel je na peč in začel: »Bilo je jeseni, pozno jeseni. Vrane so se že nekaj dni klatile okoli naše hiše. Ko tako neki dan zju-traj vstanem, da bi nakrmil živi-no, stopim iz hiše na prag, pa vidim na plotu polno vran. Da, bilo jih je veliko. Čakaj, ti božja nadloga, si pravim, temu bom napravil konec. Stopim v vežo po »metlico«. Potisnem v cev dese-tico, pomerim na prvo in bumf. Toda obenem povlečem po vseh desetih ali kolikor jih je že bilo, tako da je vse prišlo. Ampak, glej ga zlomka, malo prehitro sem »kosil«, pa do prve niso prišle šibre. To opazim med strelom pa hitro cuknem še malo nazaj, tako da pade še prva.«

»Lažeš«, zavpije Dore. »Kako si mogel videti, da prva ni takoj padla, ko se pa iz tvoje »metlice« tako pokadi, da ne vidiš iz dima.«

Marko Matičič

Reklama za »Albus«

Jože in Stanko sta se srečala z medvedom. Pa je Stanko kot dober tovariš prepustil pogovor s podplatarjem Jožetu, sam pa se je umaknil v grmovje. Neustrašeni Jože je medvedu voščil dober dan, zraven pa se je hrepeneče spomnil svoje boljše polovice in da bi bil ta čas raje doma v nje-m varnem zavetju. Kasneje je Stanko Jožeta zaman klical, s svo-jim dobrim nosom pa ga je ven-darle izsledil — po človeškem dahu. Doma sta lovca takoj po-slala po detergent »Albus«.

I. V.

Samemu sebi je zvonil

Zgodilo se je lansko jesen. Lovec je edini moški pri hiši. Ker imajo kmetijo, na lov bolj malo utegne. Možak je pa vnet lovec. Kadar je dan prekratek, večkrat doda noč. Potem je pa noč prekratka, zato včasih na visoki preži tudi zaspi. Da bi ga spanec ne prikraj-šal za plen, je poskusil nekaj novega. Pred jazbino je postavil križ iz dveh prekel, da bi ga jazbec moral podreti, če bi zapustil brlog. Na križ je privezal dolgo vrstico, na njen konec pa zvonček, splezal na prežo in si zvonček obesil v rogovilo blizu glave. Čakal je in čakal ter zadremal. Ko zasliši zvonček, že zagleda tudi belo liso, ki teče med grmovjem. Jazbec, ki je sam sebi zvonil »zadnjo uro«, pa se je namesto v večnost preselil v sosednje lovišče. Nikdar več ga lovec ni videl. Verjetno se je to zgodilo zaradi tega, ker izum ni bil patentiran.

Jana

Vidiš, botra, dopoldne je on nas, sedaj pa drug njega